

سری گزارش‌های مطالعات اقتصادی بررسی مقدماتی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور

شماره گزارش: ۱۰۰۸۳-ت/۱۴۰۳ تاریخ گزارش: آبان‌ماه ۱۴۰۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه

رهبر معظم انقلاب اسلامی در انتخاب و تبیین شعار سال ۱۴۰۳ «جهش تولید یا مشارکت مردم» این گونه بیان فرمودند که «یک کلید اساسی برای حل مشکلات اقتصادی کشور عبارت است از مسئله تولید؛ تولید داخلی، تولید ملی، برای همین هم هست که در این چند سال گذشته بر روی تولید ما تکیه کردیم. اگر رشد تولید و حرکت رو به جلو در تولید ملی به نحو مطلوب انجام بگیرد، بسیاری از مشکلات مهم اقتصادی مثل مسئله توژم، مسئله اشتغال و مسئله ارزش پول ملی، این مسائل اساسی اقتصاد به نحو خوبی به سمت حل پیش خواهد رفت. مسئله تولید بنابراین مسئله مهمی است و به همین جهت امسال هم روی مسئله تولید تکیه میکنم و توقع دارم، انتظار دارم که ان شاء الله یک جهشی در کار تولید اتفاق بیفتد امسال، و بجد اعتقاد دارم که این جهش بدون مشارکت مردم و بدون حضور مردم اتفاق نخواهد افتاد. اگر ما بخواهیم جهش تولید داشته باشیم، بایستی اقتصاد را مردمی کنیم، باید پای مردم را به عرصه تولید به نحو محسوسی باز کنیم، موانع حضور مردم را برطرف کنیم. در بخش مردمی ظرفیتهای بزرگی وجود دارد که من ان شاء الله توضیح خواهم داد در این باره و این ظرفیتهای بایستی فعال بشود، باید از آنها به نفع کشور و به نفع مردم استفاده بشود.»

گروه مالی مهرگان نیز در سال ۱۴۰۳، در جهت تکمیل زنجیره ارزش و تحقق چشم اندازهای ترسیمی خود گام خواهد برداشت. بدین منظور، توسعه همه جانبه در بخشهای اثرگذار، من جمله بخش «مطالعات اقتصادی» را در دستور کار خود قرار داده و با تهیه و انتشار گزارشات مدون تحلیلی در حوزههای مالی، اقتصادی، انرژی، کامودیتی و سایر حوزههای مرتبط سعی بر تحقق مسیر رو به رشد خود خواهد شد.

حسین کرمی
مدیرعامل

بررسی مقدماتی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور

شماره گزارش: ۱۰۰۸۳-ت/۱۴۰۳
تاریخ گزارش: آبان ماه ۱۴۰۳

معاون سرمایه‌گذاری و تامین مالی: دکتر شایان غائبی مهماندوست
مدیر واحد تحلیل بازار و مطالعات اقتصادی: دکتر احسان محمدیان امیری
کارشناس گزارش: علیرضا هاشمی

تهران، خیابان ستارخان، خیابان حبیب‌اله،
بلوار متولیان، پلاک ۷، طبقه هفتم

۰۲۱-۵۴۷۰۸۰۰۰

in mehreganfinancialgroup

گروه مالی مهرگان

فهرست

www.mehregantamin.ir

-
- چکیده مدیریتی ۳
 - بخش اول: کلیات ۴
 - بخش دوم: منابع دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ ۸
 - بخش سوم: مصارف دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ ۱۸
 - بخش چهارم : جمع‌بندی ۲۴
-

چکیده مدیریتی

منابع بودجه کل کشور را می‌توان به دو سرفصل اصلی «منابع بودجه عمومی دولت» و «منابع بودجه شرکت‌های دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها» دسته‌بندی نمود. منابع بودجه عمومی دولت در برگیرنده «درآمد های عمومی»، «واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای» و «واگذاری دارایی‌های مالی» و «درآمدهای اختصاصی دولت» بوده و در طرف مقابل مصارف بودجه عمومی دولت در برگیرنده «اعتبارات هزینه‌ای»، «تملك دارایی های سرمایه ای» و «تملك دارایی های مالی» می‌باشد.

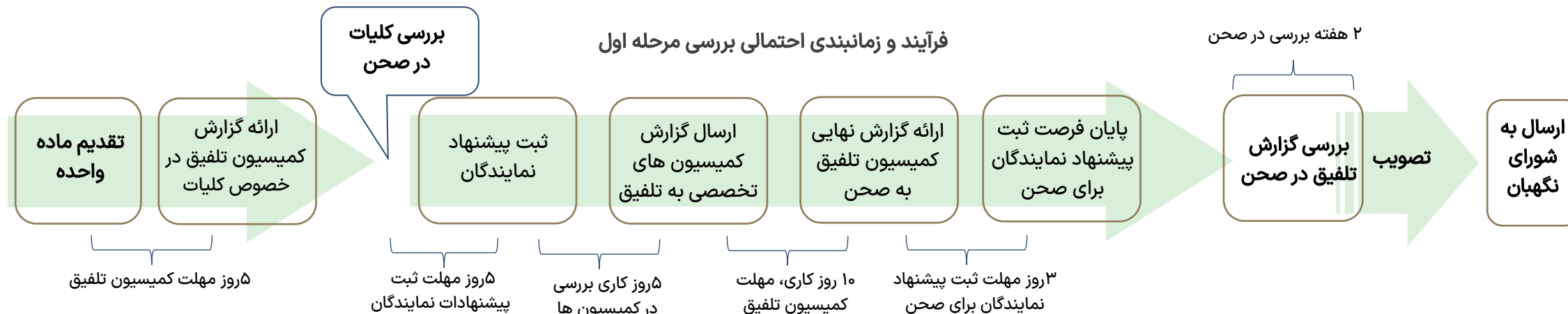
بودجه کل کشور معادل ۱۱،۸۹۶ هزار میلیارد تومان متشکل از دو بخش بودجه عمومی دولت بالغ بر ۶،۴۰۷ همت و بودجه شرکت‌های دولتی ۵،۴۸۹ همت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ نظر گرفته شده است.

در این لایحه، منابع عمومی دولت عددی بالغ بر ۵،۹۸۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده است که رشد ۶۸٪ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ دارد. در لایحه ۱۴۰۴ به میزان ۱،۹۶۴ هزار میلیارد تومان مالیات مستقیم پیش‌بینی شده است که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، بالغ بر ۴۴٪ افزایش را نشان می‌دهد، دولت در سال ۱۴۰۴ انتظار افزایش ۳۲ درصدی درآمدهای حاصل از فروش نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی را دارد و عدد ۲،۱۰۷ هزار میلیارد تومان برای این سرفصل در نظر گرفته شده است.

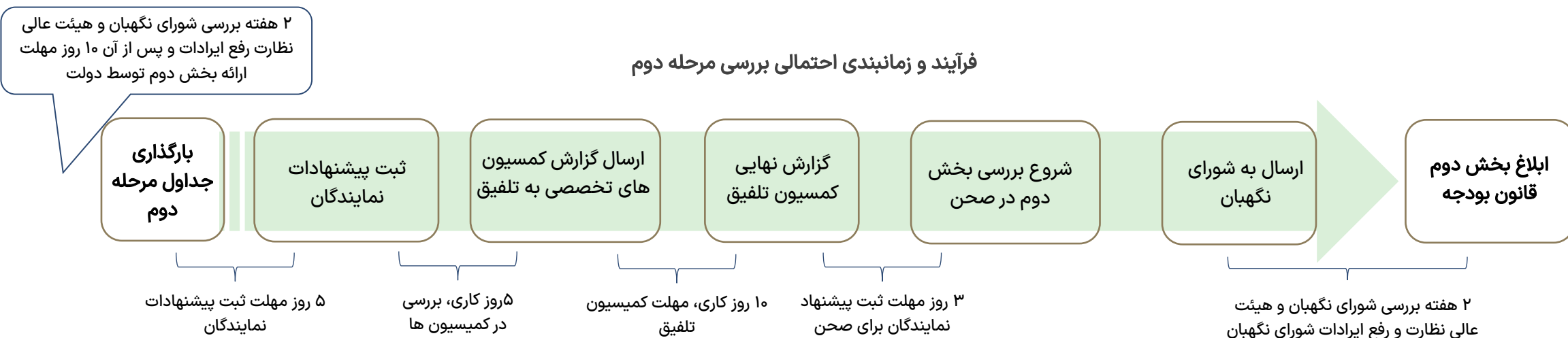
از مهم‌ترین تغییرات در لایحه بودجه ۱۴۰۴ رشد ۱۷۵ درصدی منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی می‌باشد که در صورت تحقق چنین رشدی در انتشار اوراق بدهی اثر رکودی بر بازار سرمایه در سال آینده از تبعات این افزایش سهم واگذاری دارایی‌های مالی خواهد بود.

از مهمترین نکات لایحه بودجه ۱۴۰۴ می‌توان تبصره ۱) عوارض و مالیات: کاهش ۵ واحد درصدی نرخ مالیات شرکت های تولیدی بورسی، تبصره ۲) تأمین مالی داخلی و خارجی: مجوز تهاتر مطالبات از دولت و شرکت های دولتی متقاضیان خرید اموال دولتی (تامین اجتماعی، صندوق ها، تولیدکنندگان برق،...) مشروط به شرکت به مزایده و پرداخت نقدی ۱۰ درصد ثمن بیع اموال دولتی، تبصره ۳) نفت و روابط مالی آن با دولت: نرخ تسعیر منابع حاصل از صادرات فرآورده های نفتی به نرخ تسعیر بازار توافقی، امهال مطالبات بانک مرکزی و بانکها از شرکت ملی نفت بابت تامین مالی طرح های بالادستی نفت و گاز، تبصره ۴) شرکت های دولتی: اجازه به شرکت های دولتی به انتشار اوراق مالی تا سقف ۱۵ درصد سرمایه گذاری مصوب در بودجه سنواتی، تبصره ۶) صنعت، معدن و تجارت: تکلیف به نگهداری ۱۵ درصد از حقوق دولتی معادن در حساب جداگانه نزد خزانه داری و پرداخت به استان و شهرستان با اولویت شهرستان دارای معدن، تبصره ۱۲) برق و انرژی هسته ای: اجازه به دولت نسبت به پرداخت بدهی های قطعی و حسابرسی شده تا پایان ۱۴۰۲ به تولیدکنندگان برق بخش غیردولتی و پیمانکاران تجهیزات صنعت برق از طریق واگذاری اموال و دارایی های غیرمنقول دولت و کاهش بدهی دولت به شرکت توانیر بابت مابه التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده برق به میزان بدهی تسویه شده، اشاره نمود.

فرآیند تدوین و تصویب لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

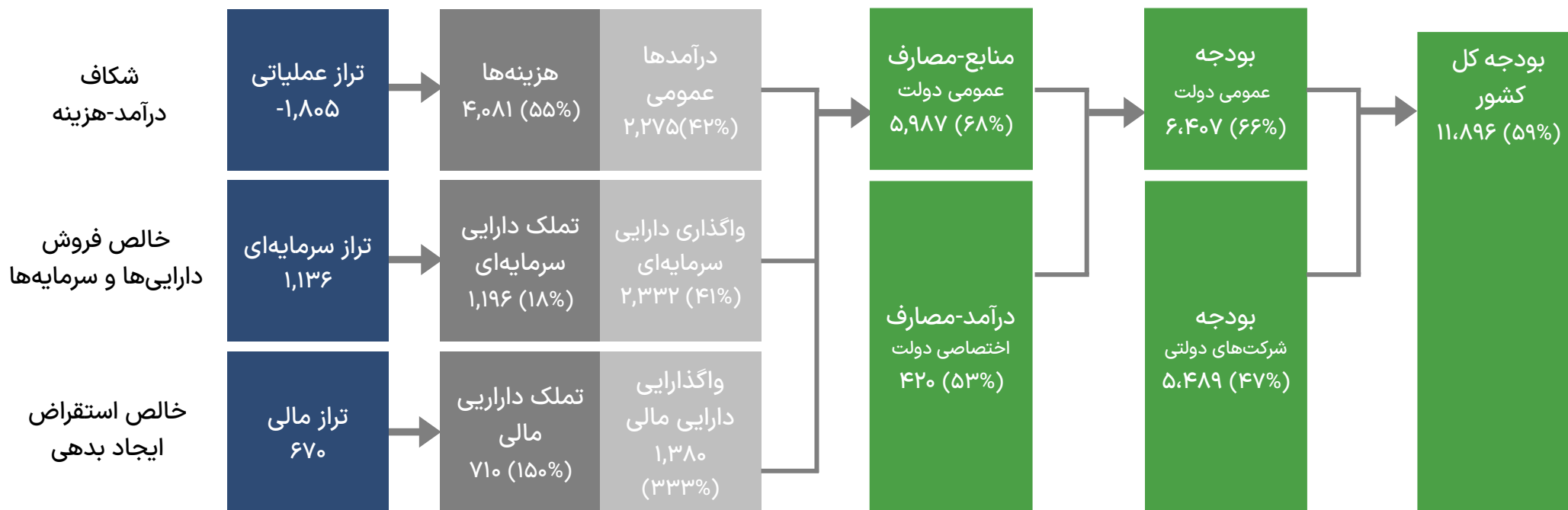
فرآیند و زمانبندی احتمالی بررسی مرحله دوم

چارچوب لایحه بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۴

لایحه بودجه کل سال ۱۴۰۴ کل کشور با رشد ۵۹٪ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ به ۱۱،۸۹۶ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. مبلغ ۶،۴۰۷ هزار میلیارد تومان به عنوان بودجه عمومی دولت برآورد شده است و بودجه شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۴ معادل با ۵،۴۸۹ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. همچنین، منابع و مصارف عمومی دولت با رقمی معادل با ۵،۹۸۸ هزار میلیارد تومان سهم ۹۳٪ از کل بودجه عمومی دولت را دارا می‌باشد.

چارچوب لایحه بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۴

* مبالغ به هزار میلیارد تومان بوده و اعداد داخل پرانتز نشان دهنده درصد رشد اقلام نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ است.

لایحه بودجه کل کشور سال ۱۴۰۴ به صورت دلاری در مقایسه با قانون بودجه ۱۴۰۳

اهم منابع عمومی دولت در یک نگاه

میزان تغییرات		لایحه ۱۴۰۴		قانون بودجه ۱۴۰۳		عنوان		
دلاری		تومانی		همت				
درصد	میلیارد دلار	درصد	همت	میلیارد دلار	همت			
-۰.۴%	(۰.۱)	۳۹%	۴۷۸.۰	۲۰.۰	۱,۷۰۰.۰	۲۰.۱	۱,۲۲۲.۰	درآمدهای مالیاتی
۳۲%	۰.۸	۸۵%	۱۲۱.۰	۳.۱	۲۶۴.۰	۲.۳	۱۴۳.۰	خالص حقوق ورودی گمرکی
-۴%	(۰.۲)	۳۴%	۷۸.۳	۳.۷	۳۱۱.۶	۳.۸	۲۳۳.۳	سایر درآمدها
۲%	۰.۵	۴۲%	۶۷۷.۳	۲۶.۸	۲,۲۷۵.۶	۲۶.۳	۱,۵۹۸.۳	مجموع درآمدهای عمومی دولت
-۵%	(۱.۴)	۳۲%	۵۱۳.۰	۲۴.۸	۲,۱۰۷.۰	۲۶.۲	۱,۵۹۴.۰	منابع حاصل از نفت، گاز و فرآوردههای نفتی
-۷۱%	(۰.۷)	-۶۰%	(۳۷.۰)	۰.۳	۲۵.۰	۱.۰	۶۲.۰	منابع حاصل از فروش و واگذاری اموال منقول، غیر منقول و سایر
-	۲.۴	-	۲۰۰.۰	۲.۴	۲۰۰.۰	۰.۰	۰.۰	تسویه بدهی از طریق واگذاری اموال
۱%	۰.۲	۴۱%	۶۷۶.۰	۲۷.۴	۲,۳۳۲.۰	۲۷.۲	۱,۶۵۶.۰	مجموع واگذاری داراییهای سرمایه‌ای*
۹۷%	۴.۰	۱۷۵%	۴۴۵.۰	۸.۲	۷۰۰.۰	۴.۲	۲۵۵.۰	فروش، تحویل و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی
۶۱%	۰.۶	۱۲۵%	۷۵.۰	۱.۶	۱۳۵.۰	۱.۰	۶۰.۰	واگذاری شرکتهای دولتی
-۲۸%	(۰.۰)	۰%	۰.۰	۰.۰	۴.۰	۰.۱	۴.۰	سایر واگذاری داراییهای مالی
-	۶.۴	-	۵۴۱.۰	۶.۴	۵۴۱.۰	۰.۰	۰.۰	استقراض از منابع صندوق توسعه ملی
۲۱۰%	۱۱.۰	۳۳۳%	۱,۰۶۱.۰	۱۶.۲	۱,۳۸۰.۰	۵.۲	۳۱۹.۰	مجموع واگذاری داراییهای مالی*
۲۰%	۱۱.۷	۶۸%	۲,۴۱۴.۳	۷۰.۴	۵,۹۸۷.۶	۵۸.۷	۳,۵۷۳.۳	جمع منابع عمومی دولت

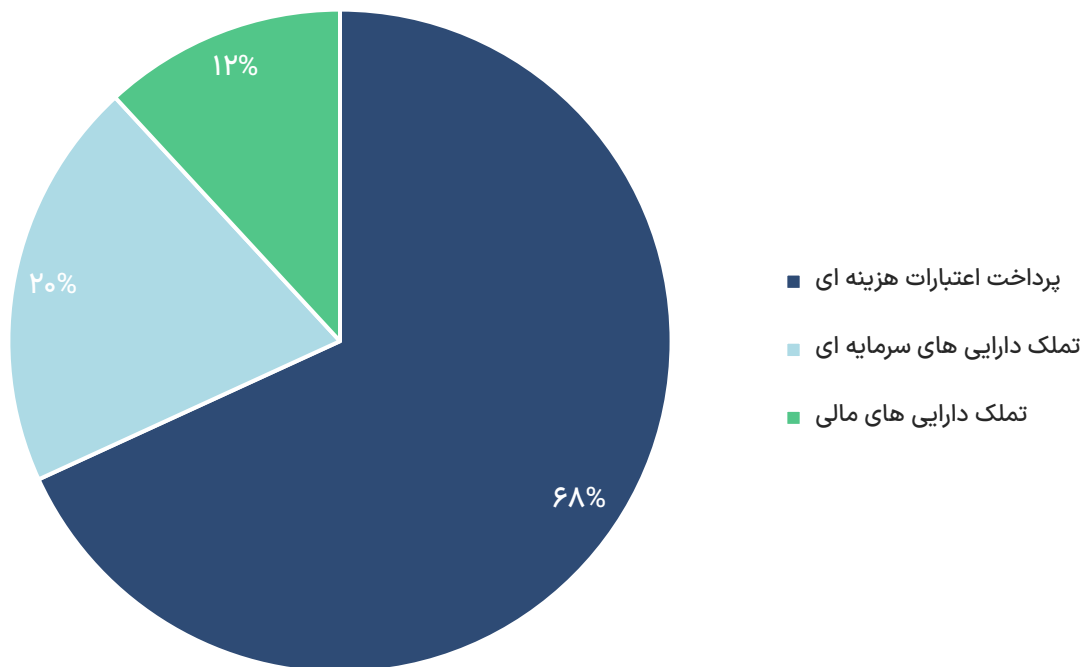
* اقلام مشخص شده در جدول فوق شامل موارد فرابودجه‌ای (هدفمندی، بدهی‌های دولت، نفت بنیه دفاعی و استقراض از صندوق توسعه ملی) بوده و جهت مقایسه، در سال ۱۴۰۳ منابع هدفمندی لحاظ شده و سایر موارد فرابودجه‌ای لحاظ نشده است.

** محاسبات جدول فوق با فرض میانگین دلار بازار آزاد ۶۰.۸ و ۸۵ هزار تومانی به ترتیب برای سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ است.

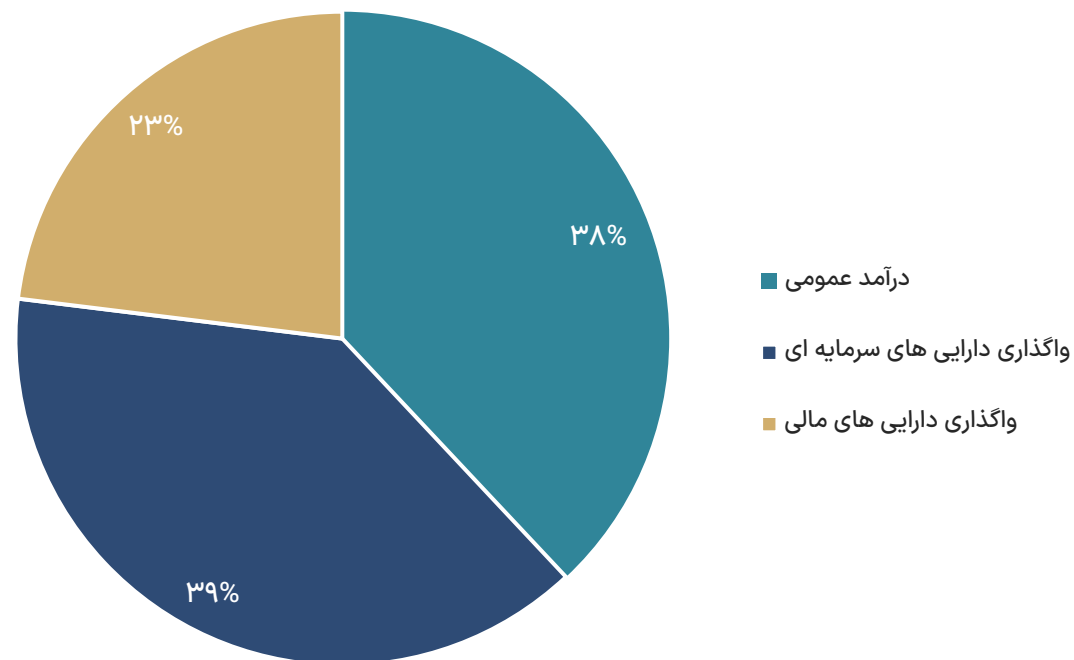
منابع و مصارف عمومی دولت

در لایحه بودجه کل سال ۱۴۰۴ کل کشور، مبلغ ۵,۹۸۷ هزار میلیارد تومان به عنوان منابع و مصارف عمومی دولت برآورد شده است که شامل ۳۸ درصد منابع حاصل از درآمدهای عمومی دولت، ۳۹ درصد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۲۳ درصد واگذاری دارایی‌های مالی می‌باشد. این در حالی است که وزن درصد منابع حاصل از درآمدهای عمومی دولت در قانون بودجه ۱۴۰۳ بالغ بر ۶۲ درصد بود که **نشان از کاهش ۲۴ درصدی در این منابع** را دارد. همچنین، مبلغ ۵,۹۸۷ هزار میلیارد تومان به عنوان منابع و مصارف عمومی دولت برآورد شده است که شامل ۶۸ درصد پرداخت اعتبارات هزینه‌ای، ۲۰ درصد تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱۲ درصد واگذاری دارایی‌های مالی می‌باشد.

مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ (درصد)

منابع عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ (درصد)

بخش دوم : منابع دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴

www.mehregantamin.ir

بررسی منابع بودجه دولت

منابع بودجه کل کشور، شامل «منابع بودجه عمومی دولت» و «منابع بودجه شرکت‌های دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها» می‌باشد. منابع بودجه عمومی دولت در برگیرنده «درآمدهای عمومی»، «واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای»، «واگذاری دارایی‌های مالی» و «درآمدهای اختصاصی دولت» می‌باشد.

الف) درآمدهای عمومی

درآمدهای عمومی معمولاً در شش بند تقسیم بندی می‌شوند که عبارت اند از:

- **بند اول-درآمدهای مالیاتی**
- بند دوم- درآمدهای ناشی از کمک های اجتماعی
- بند سوم-درآمدهای حاصل از مالکیت دولت
- بند چهارم-درآمدهای حاصل از فروش کالا و خدمات
- بند پنجم-درآمدهای حاصل از جرائم و خسارت
- بند ششم- درآمدهای متفرقه

ب) واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سه بند به شرح ذیل دسته بندی می‌شوند:

- **بند اول- منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی**
- بند دوم- منابع حاصل از فروش و واگذاری اموال منقول و غیر منقول
- بند سوم- منابع حاصل از واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

ج) واگذاری دارایی‌های مالی

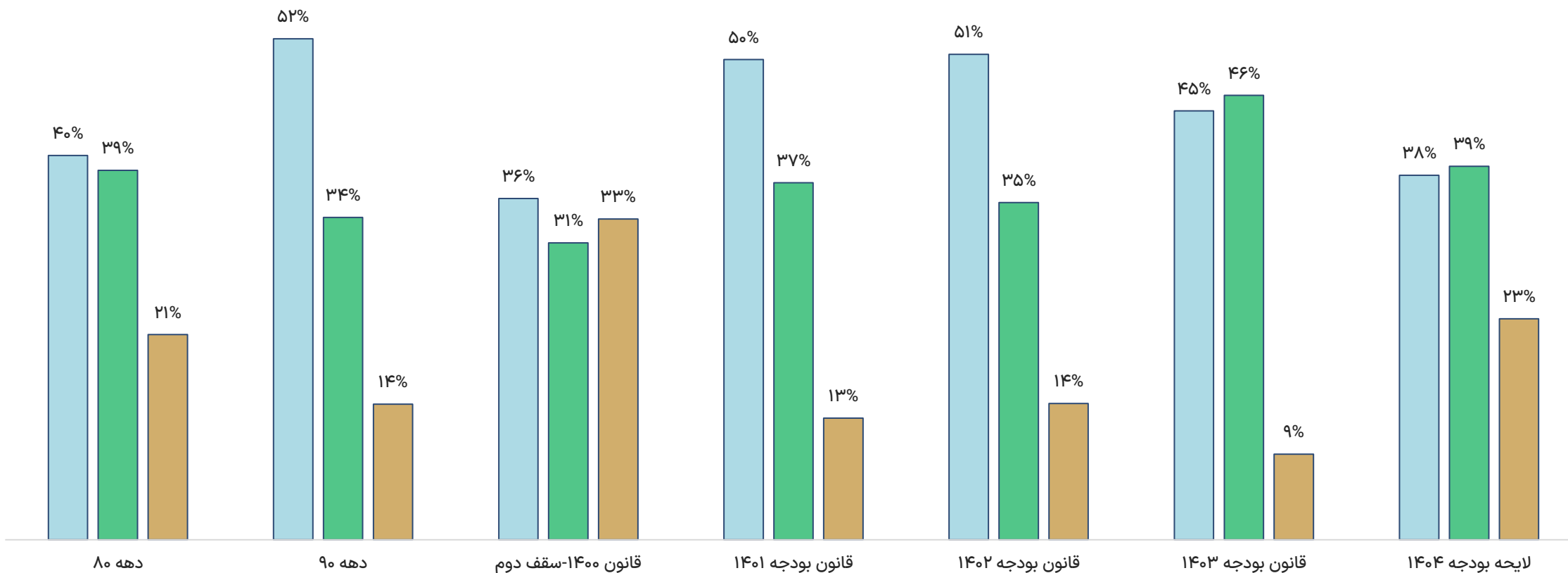
دسته بندی منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی به شرح ذیل است:

- **بند اول- منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی**
- بند دوم- منابع حاصل از استفاده از تسهیلات خارجی
- بند سوم- منابع حاصل از استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی
- بند چهارم- منابع حاصل از دریافت اصل وام‌ها
- **بند پنجم- منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی**
- بند ششم- منابع حاصل از برگشتی سال‌های قبل
- بند هفتم-منابع حاصل از استفاده از صندوق توسعه ملی
- بند هشتم- منابع حاصل از سایر واگذاری‌ها

ترکیب منابع عمومی دولت به تفکیک دهه

توزیع منابع عمومی دولت به تفکیک دهه

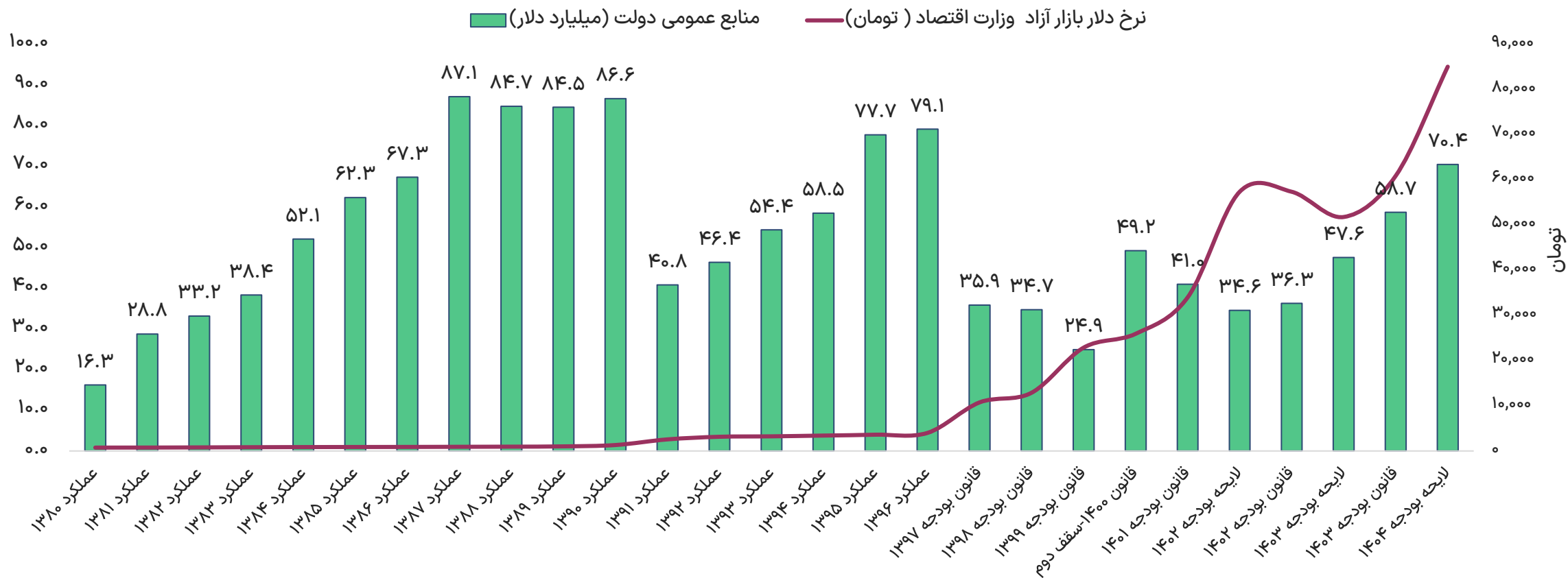
متوسط سهم درآمد های عمومی از منابع عمومی دولت متوسط سهم واگذاری دارایی های سرمایه ای از منابع عمومی دولت متوسط سهم واگذاری دارایی های مالی از منابع عمومی دولت

منابع عمومی دولت

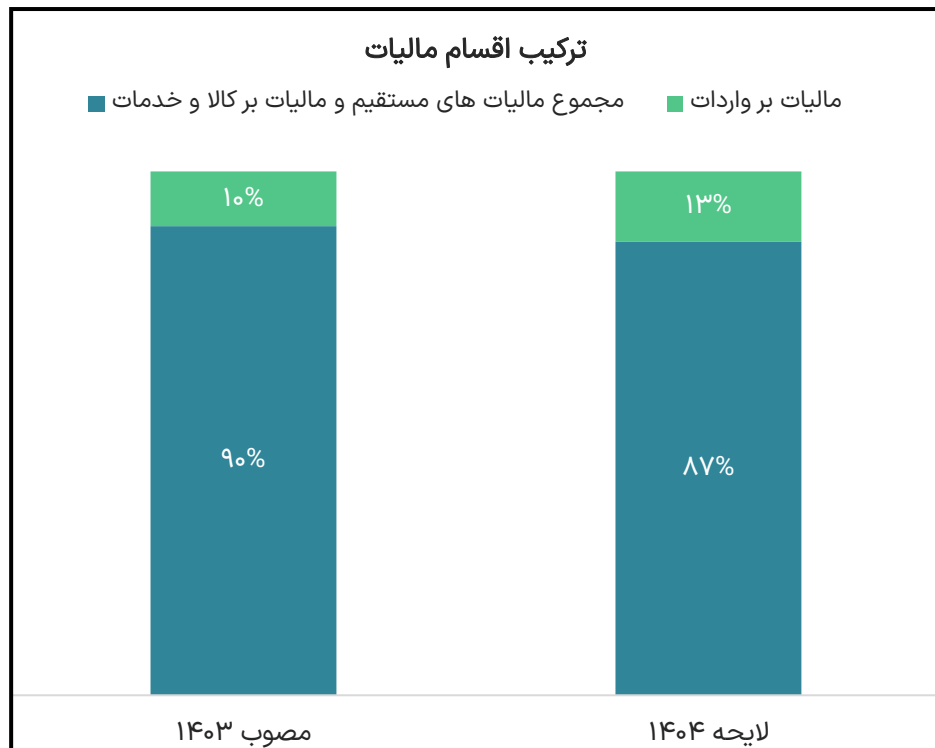
محاسبات زیر با فرض میانگین دلار بازار آزاد ۶۰.۸ و ۸۵ هزار تومانی به ترتیب برای سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ است. بر این اساس برآورد می‌شود منابع عمومی دولت با فرض دلار بازار آزاد ۸۵ هزار تومانی در سال ۱۴۰۴ به حدود ۷۰.۴ میلیارد دلار برسد.

منابع عمومی دولت-میلیارد دلار

درآمدهای مالیاتی دولت

در لایحه بودجه ۱۴۰۴ به میزان ۱،۷۰۰ همت مجموع مالیات های مستقیم و غیر مستقیم لحاظ شده که نسبت به مصوب ۱۴۰۳ به میزان **۳۹ درصد رشد** خواهد داشت. مالیات بر واردات در سال لایحه ۱۴۰۴ به **۲۶۴ رشد ۸۵ درصدی** نسبت به مصوب ۱۴۰۳ افزایش خواهد داشت و مجموع درآمد های مالیاتی به ۱،۹۶۴ همت خواهد رسید و **رشد ۴۴ درصدی** نسبت مصوب ۱۴۰۳ خواهد داشت.

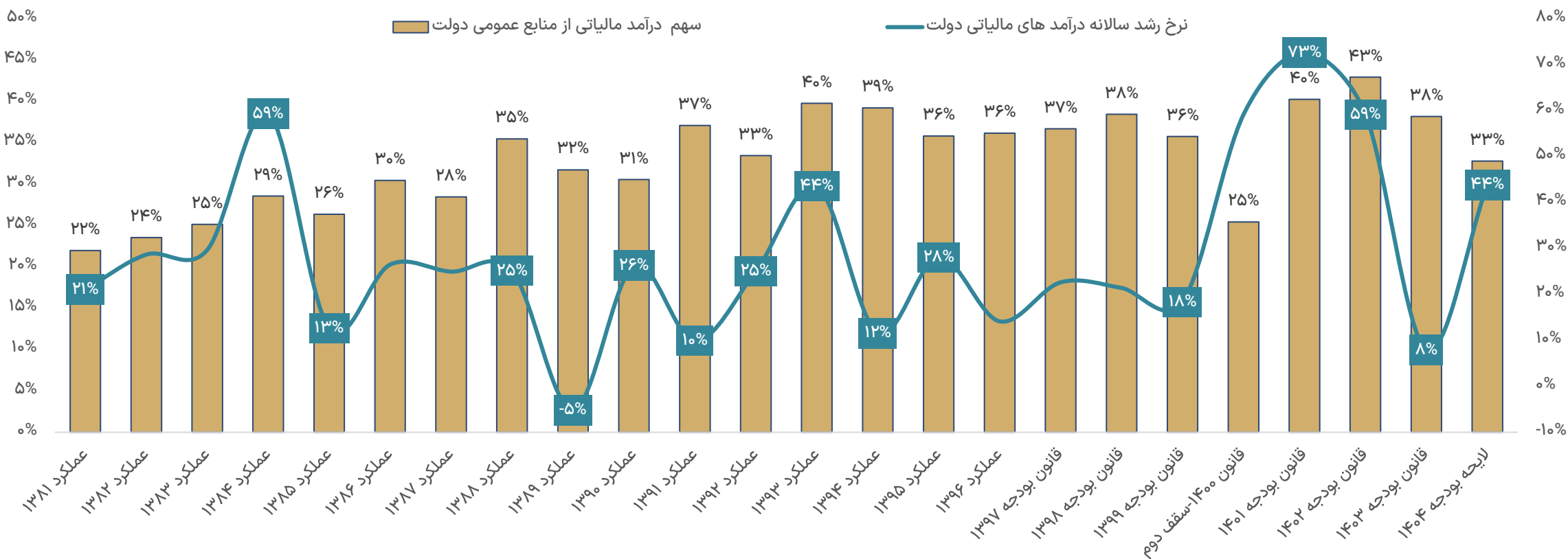
لایحه	درآمد های مالیاتی (ارقام به هزار میلیارد تومان)					
	مصوب	عملکرد ۶ ماهه	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹
مجموع مالیات های مستقیم و مالیات بر کالا و خدمات	۱،۲۲۲	۵۱۳	۸۰۶	۴۷۲	۳۰۸	۱۹۳
مالیات بر واردات	۱۴۳	۴۶	۹۰	۵۰	۲۵	۱۸
مجموع درآمدهای مالیاتی	۱،۳۶۵	۵۵۹	۸۹۵	۵۲۲	۳۳۳	۲۱۱

* در سطح هر ردیف، تغییرات نسبت به سال گذشته و در عملکرد ۶ ماهه ۱۴۰۳ نسبت به عملکرد ۶ ماهه ۱۴۰۲ لحاظ شده است.

سهم درآمدهای مالیاتی از منابع عمومی دولت

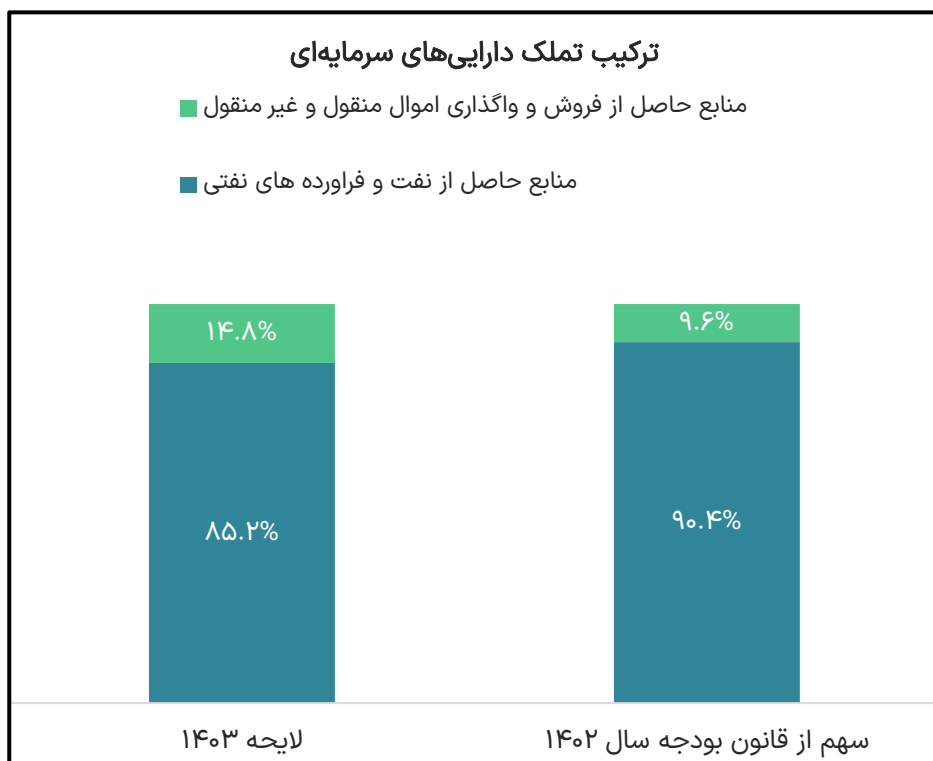
از مهمترین احکام مالیاتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ میتوان به تعیین معافیت سالانه حقوق و دستمزد به مقدار ۲۸۸ میلیون تومان در سال (۲۴ میلیون تومان به ازای هر ماه) که نسبت به سال گذشته ۱۰۰ درصد افزایش خواهد داشت.

سهم درآمدهای مالیاتی از منابع عمومی دولت

واگذاری دارایی های سرمایه ای

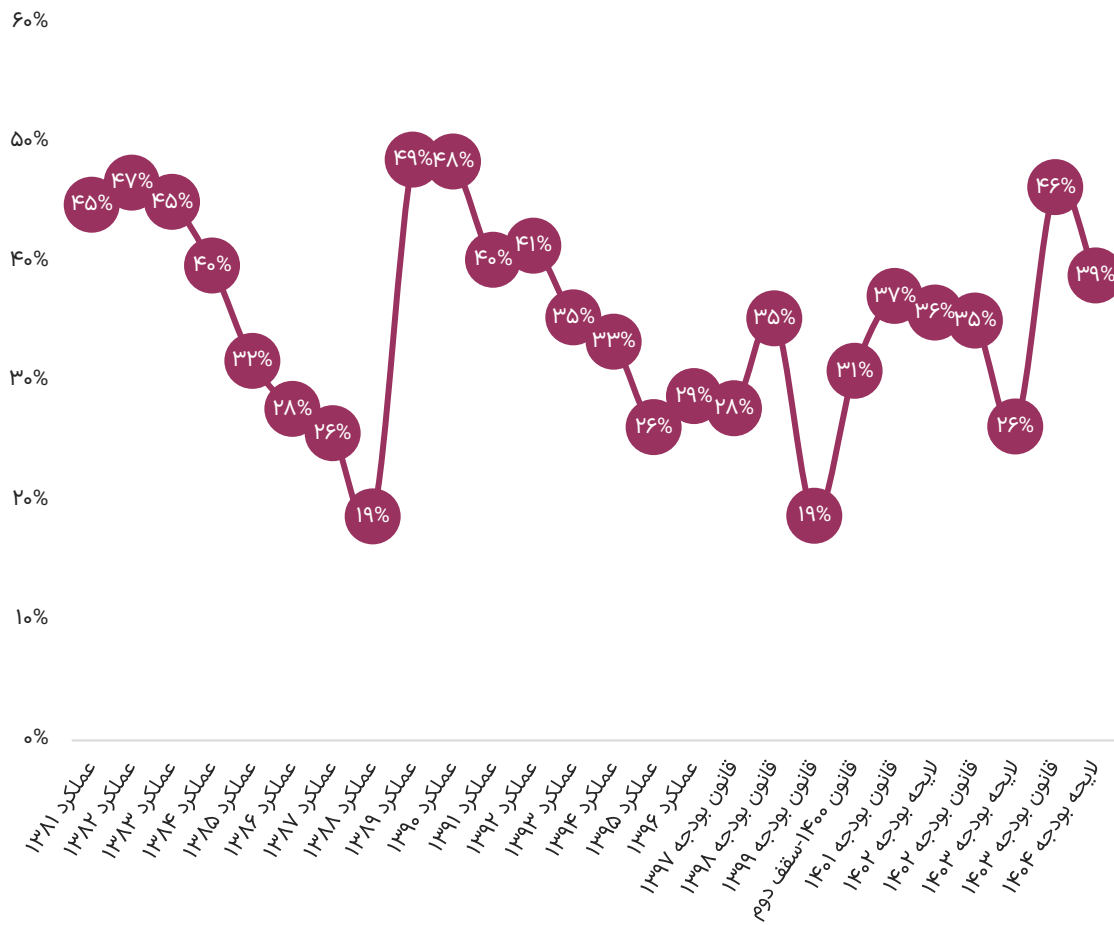
جدول زیر منابع پیش بینی شده از محل واگذاری دارایی های سرمایه ای لایحه بودجه ۱۴۰۴ را نشان می دهد. همانطور که ملاحظه می شود منابع پیش بینی شده در لایحه مزبور نزدیک به **۴۱ درصد افزایش** داشته است. منابع حاصل از صادرات نفت که معادل با ۲،۱۰۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده است، نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، **۳۲ درصد افزایش** را نشان می دهد و منابع حاصل از فروش واگذاری اموال منقول و غیر منقول به ۲۵ همت خواهد رسید که **کاهش ۶۰ درصدی** را شاهد خواهد بود و در لایحه بودجه ۲۰۰ همت تسویه بدهی از طریق واگذاری اموال در نظر گرفته شده که مربوط به تسویه بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی، صندوق بازنشستگی، مطالبات اوره سازان بابت یارانه کود اوره و شرکت های تولید برق خواهد بود.

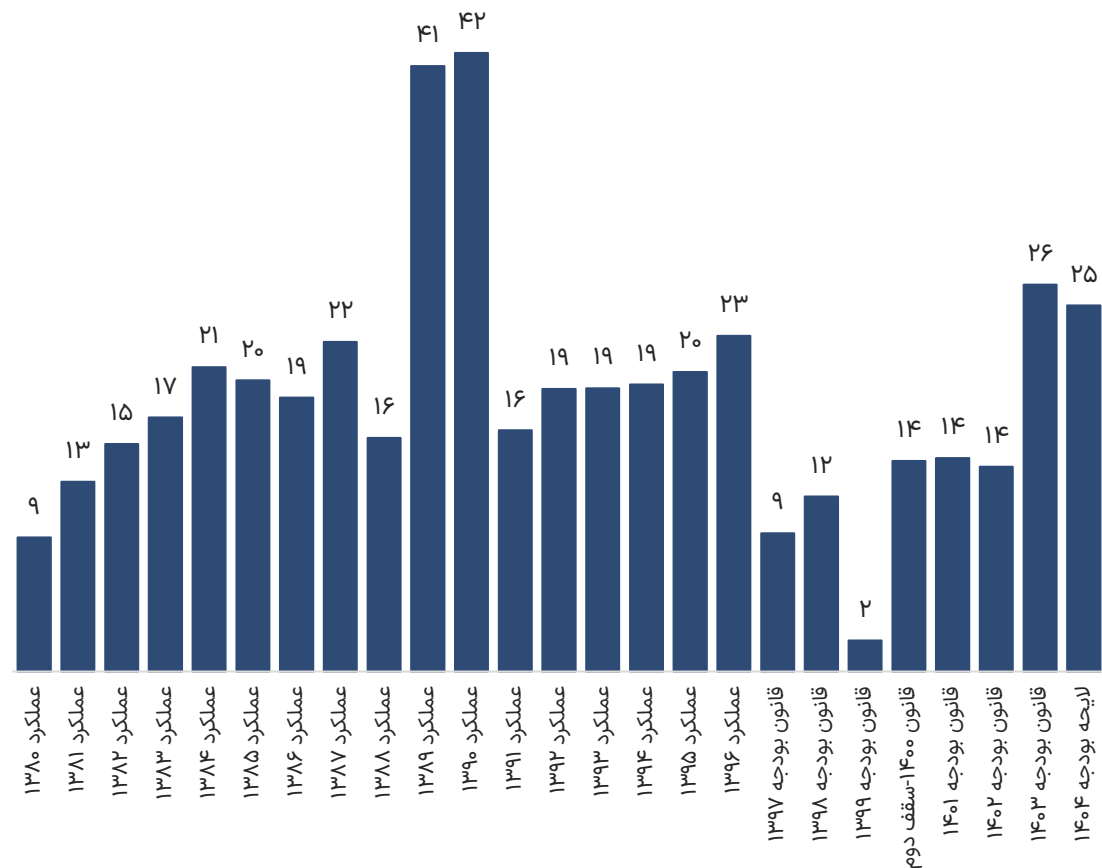
واگذاری دارایی های سرمایه ای (همت)	قانون بودجه ۱۴۰۳	لایحه بودجه ۱۴۰۴	رشد لایحه ۱۴۰۴ نسبت به قانون ۱۴۰۳ (درصد)
منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده های نفتی	۱،۵۹۴	۲،۱۰۷	۳۲%
منابع حاصل از فروش و واگذاری اموال منقول، غیرمنقول و سایر	۶۲	۲۵	-۶۰%
تسویه بدهی از طریق واگذاری اموال	۰	۲۰۰	-
جمع کل	۱،۶۵۶	۲،۳۳۲	۴۱%

میزان فروش نفت و فرآورده‌های نفتی و نسبت واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به منابع عمومی دولت

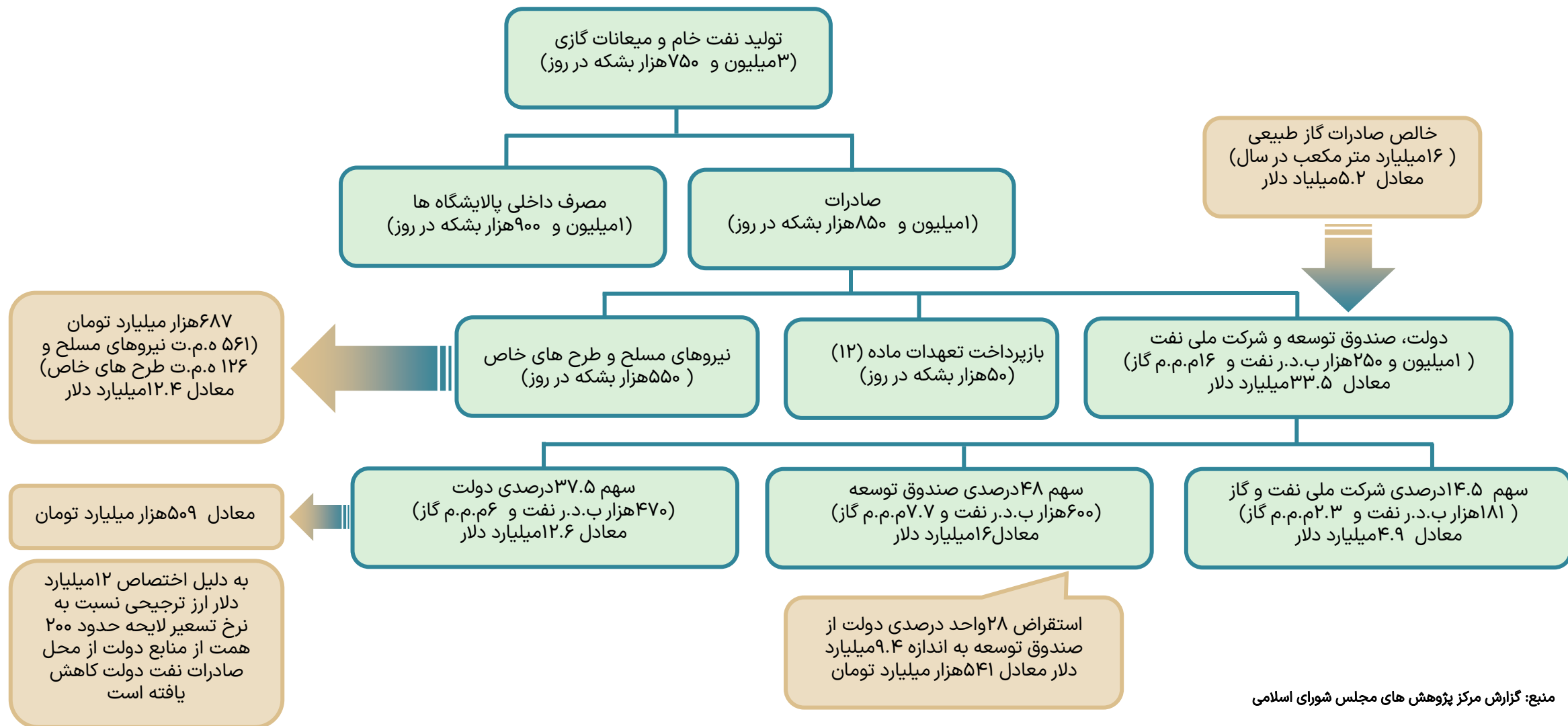
نسبت واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به منابع عمومی دولت-درصد

فروش نفت و فرآورده‌های نفتی (میلیارد دلار)

تسهیم نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی در لایحه بودجه ۱۴۰۴

جزئیات منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده های نفتی و برآورد تحقق منابع حاصل از صادرات نفت و گاز سهم دولت و استقراض از صندوق

عنوان (ارقام به هزار میلیارد تومان)	مصوب ۱۴۰۳ در سقف	مصوب ۱۴۰۳ خارج از سقف بودجه	مصوبات خارج از بودجه ۱۴۰۳	۱۴۰۳ تعدیل شده	لایحه ۱۴۰۴	رشد لایحه ۱۴۰۴ نسبت به ۱۴۰۳ تعدیل (%)
نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی	۵۴۰*	۰	۰	۵۴۰	۵۰۹	-۶%
نفت نیروهای مسلح	۰	۲۵۰	۲۰۰	۴۵۰	۵۶۱	۲۵%
نفت سایر مصوبات طرح های خاص	۰	۰	۱۶۰	۱۶۰	۱۲۶	-۲۱%
فروش داخلی و صادرات فرآورده و فروش داخلی گاز و برخی اقلام دیگر	۴۳	۷۵۹	۰	۸۰۲	۹۱۱	۱۴%
جمع کل	۵۸۳	۱,۰۰۹	۳۶۰	۱,۹۵۲	۲,۱۰۷	۸%

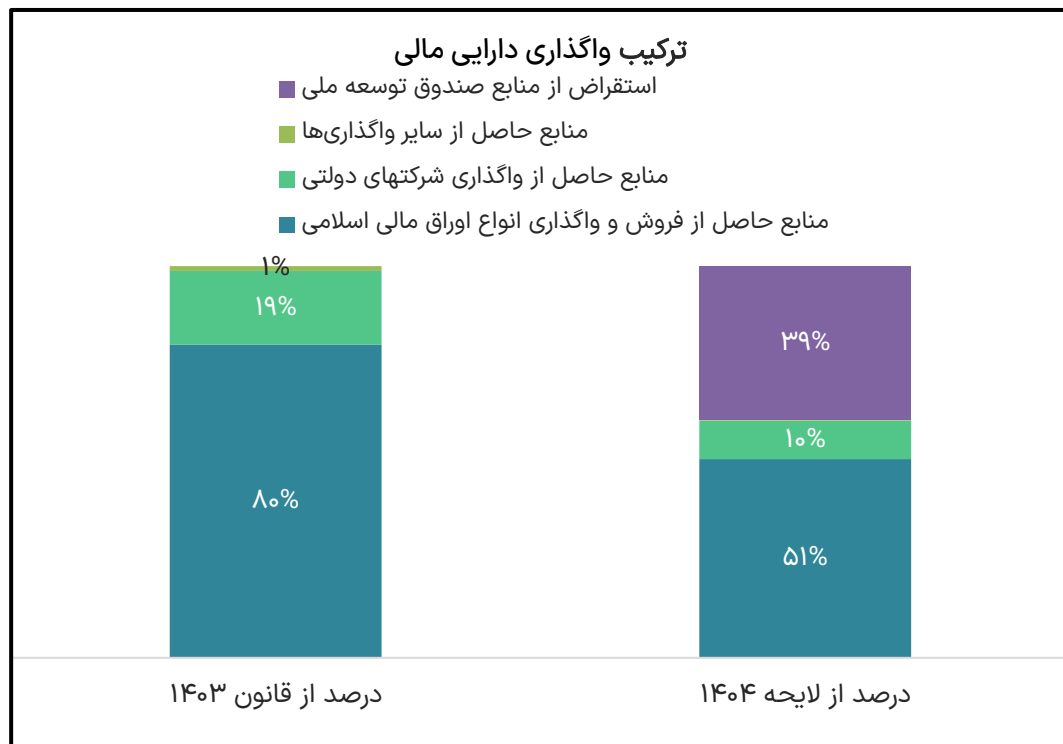
* با توجه به اینکه در سال ۱۴۰۴ فروش داخلی میعانات ذیل این ردیف قرار نگرفته است، جهت برآورد دقیق تر میزان رشد، فروش داخلی میعانات (۴۳ همت) از رقم مصوب سال ۱۴۰۳ کسر شده است و به ردیف چهارم اضافه شده است.

قیمت نفت (دلار بر بشکه)	حجم صادرات نفت* (میلیون بشکه در روز)	درآمد صادرات نفت (میلیارد دلار)	حجم خالص صادرات گاز (میلیارد متر مکعب در سال)	قیمت گاز (سنت بر متر مکعب)	درآمد خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	مجموع درآمد سهم دولت (ت.م.ه)	۸ واحد درصد استقراض از صندوق توسعه (ت.م.ه)
۶۳	۱.۲۵	۲۹	۱۶	۳۲.۵	۵۰۲	۵۰۹	۵۴۱
۶۰	۱.۱	۲۴	۱۲	۳۲.۵	۳۰۹	۴۲۰	۴۴۰

* نفت نیروهای مسلح و طرح های خاص لحاظ نشده است.

واگذاری دارایی مالی

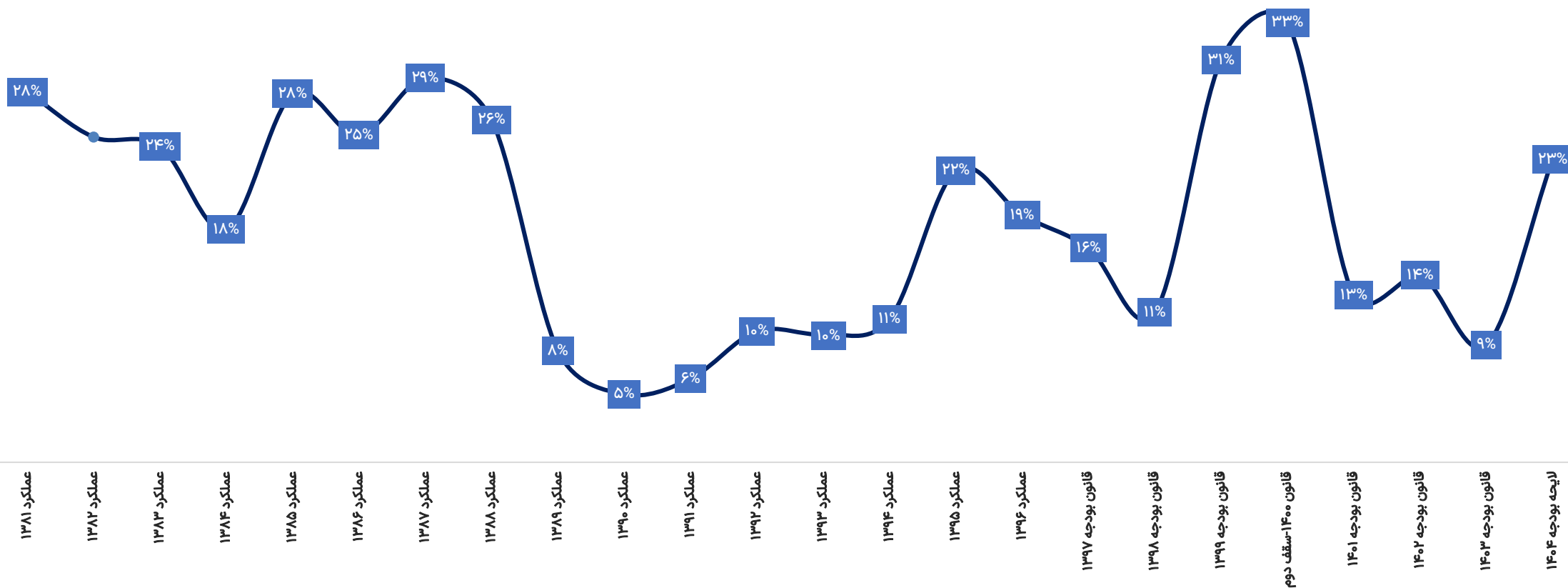
منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی در لایحه بودجه ۱۴۰۴، مبلغ ۱,۳۸۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ نزدیک به **۳۳۳ درصد افزایش** را نشان می‌دهد. از مهمترین تغییرات در واگذاری دارایی‌های مالی **افزایش ۱۷۵ درصد منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی در لایحه بودجه ۱۴۰۴** است که سبب شده است سهم حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی به ۵۱ درصد از کل مبلغ واگذاری دارایی‌های مالی برسد که این به دلیل اعمال **۵۴۱ همت استقراض از منابع صندوق توسعه ملی** بوده که سهم آن از کل مبلغ **۳۹ درصد** خواهد بود.

واگذاری دارایی مالی (همت)	قانون بودجه ۱۴۰۳	لایحه بودجه ۱۴۰۴	رشد در لایحه ۱۴۰۴ نسبت به قانون ۱۴۰۳
منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی	۲۵۵	۷۰۰	۱۷۵%
منابع حاصل از واگذاری شرکتهای دولتی	۶۰	۱۳۵	۱۲۵%
منابع حاصل از سایر واگذاری‌ها	۴	۴	۰%
استقراض از منابع صندوق توسعه ملی	۰	۵۴۱	-
جمع کل	۳۱۹	۱,۳۸۰	۳۳۳%

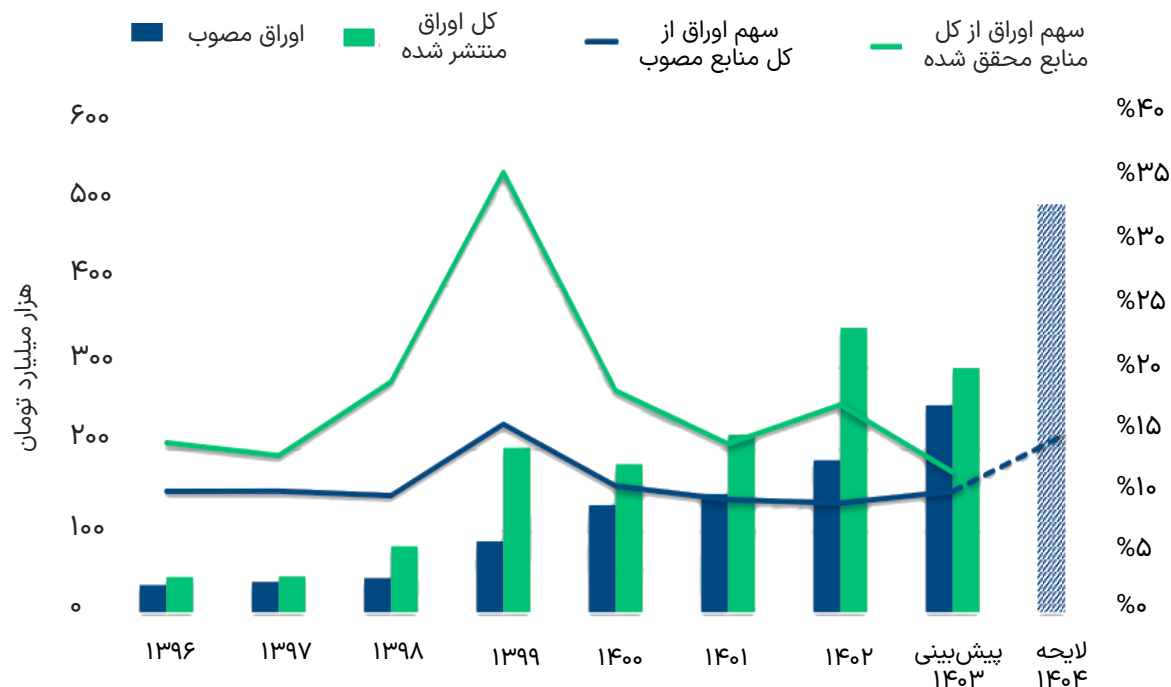
نسبت واگذاری دارایی‌های مالی به منابع عمومی دولت

نسبت واگذاری دارایی‌های مالی به منابع عمومی دولت-درصد

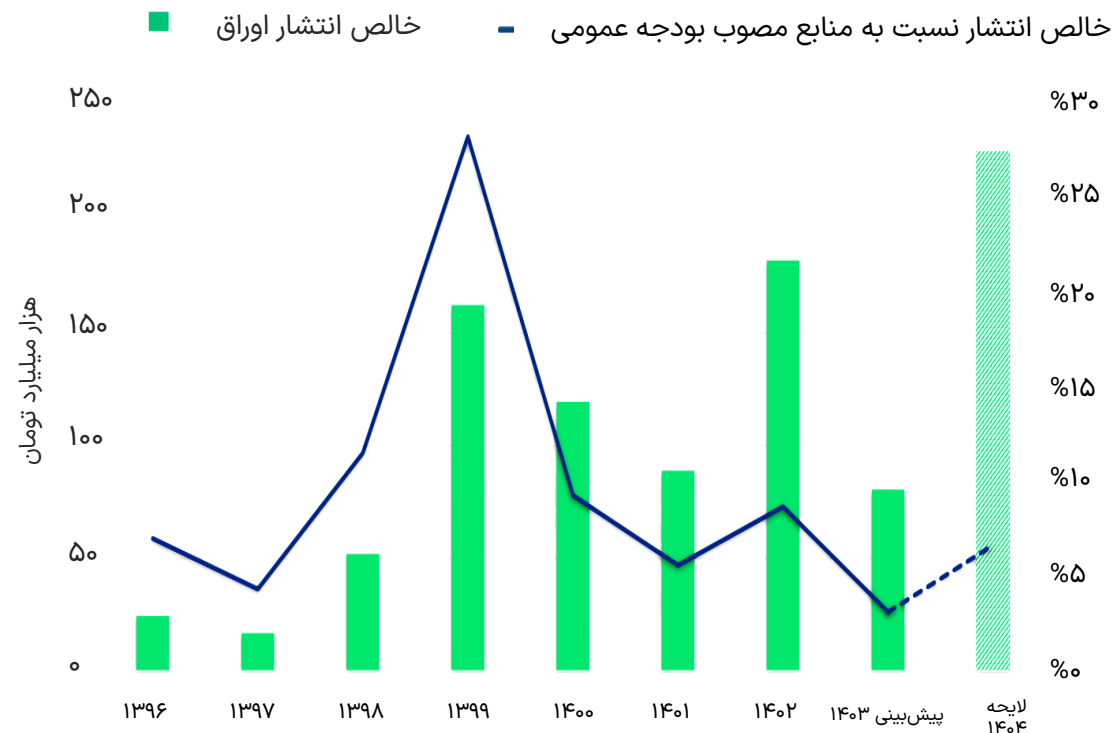

وضعیت فروش اوراق و نسبت انتشار اوراق از منابع عمومی (درصد)

* وضعیت فروش اوراق بدهی

نسبت انتشار اوراق از منابع عمومی (درصد)

* در لایحه بودجه ۱۴۰۴ مقدار فروش، تحویل و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی ۷۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است که ۲۰۰ هزار میلیارد تومان از آن برای اجرای ماده ۱۰ قانون هفتم پیشرفت لحاظ شده است. این ۲۰۰ هزار میلیارد تومان صرفاً جهت سیال سازی بدهی دولت به بانک ها منتشر شده و قابل معامله در بازار سرمایه نیست بلکه صرفاً بین بانک ها و بانک مرکزی قابل معامله است. از این رو ذیل فروش اوراق بدهی محاسبه نشده است.

بخش سوم : مصارف دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴

www.mehregantamin.ir

بررسی مصارف بودجه دولت

مصارف بودجه عمومی دولت در برگیرنده «اعتبارات هزینه‌ای»، «تملك دارایی‌های سرمایه‌ای»، «واگذاری دارایی‌های مالی» و «تملك دارایی‌های مالی» می باشد.

الف) اعتبارات هزینه‌ای

- فصل اول-جبران خدمات کارکنان
- فصل دوم- استفاده از کالا و خدمات
- فصل سوم- هزینه‌های اموال و دارایی
- فصل چهارم-یارانه
- فصل پنجم- کمک‌های بلاعوض
- فصل ششم- رفاه اجتماعی
- فصل هفتم- سایر هزینه‌ها

ب) تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

- فصل اول- ساختمان و سایر مستحقات
- فصل دوم- ماشین آلات و تجهیزات
- فصل سوم- سایر دارایی‌های ثابت
- فصل چهارم- استفاده از موجودی انبار
- فصل پنجم- اقلام گرانبها
- فصل ششم- زمین
- فصل هفتم- سایر دارایی‌های تولید نشده

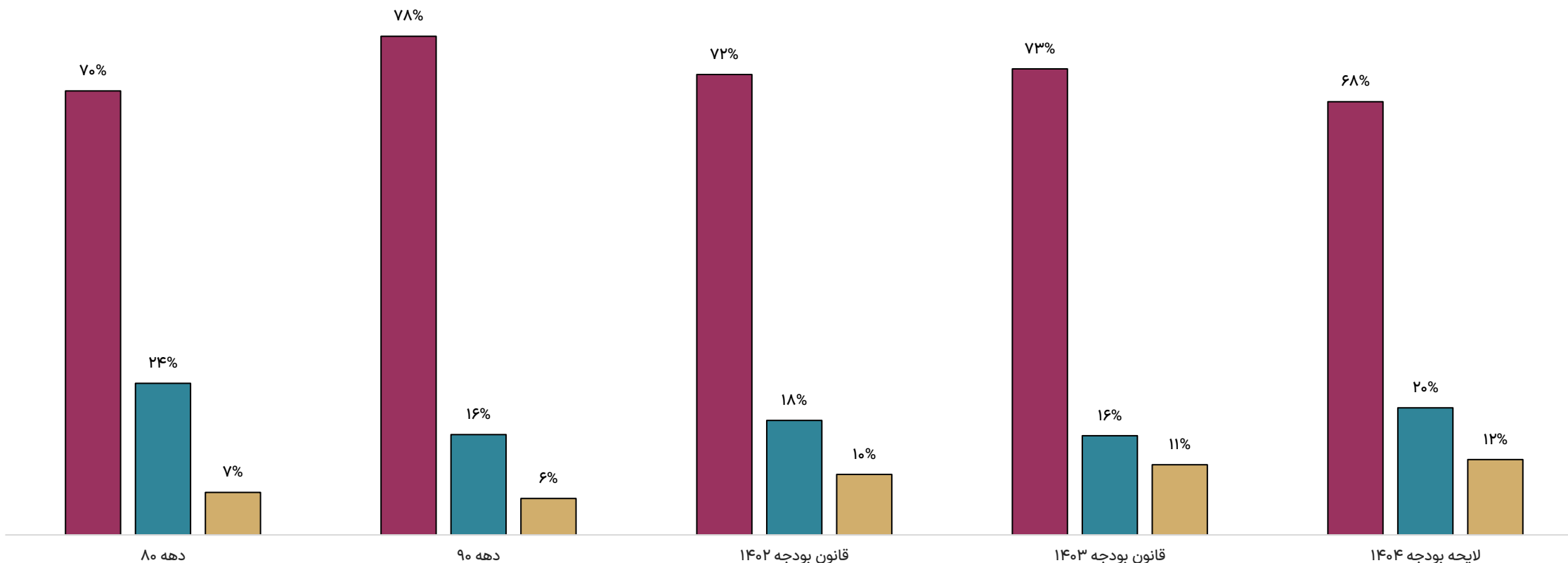
ج) تملك دارایی‌های مالی

- بند اول- اعتبارات موضوع واگذاری سهام
- بند دوم- بازپرداخت اصل اوراق مالی
- بند سوم- بازپرداخت اصل تسهیلات بانکی
- بند چهارم- تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل
- بند پنجم- بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات
- بند ششم- واگذاری طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
- بند هفتم- سرمایه‌گذاری، کمک‌های فرهنگی و اقتصادی بین المللی

بررسی مصارف بودجه دولت به تفکیک دهه

توزیع مصارف عمومی بودجه

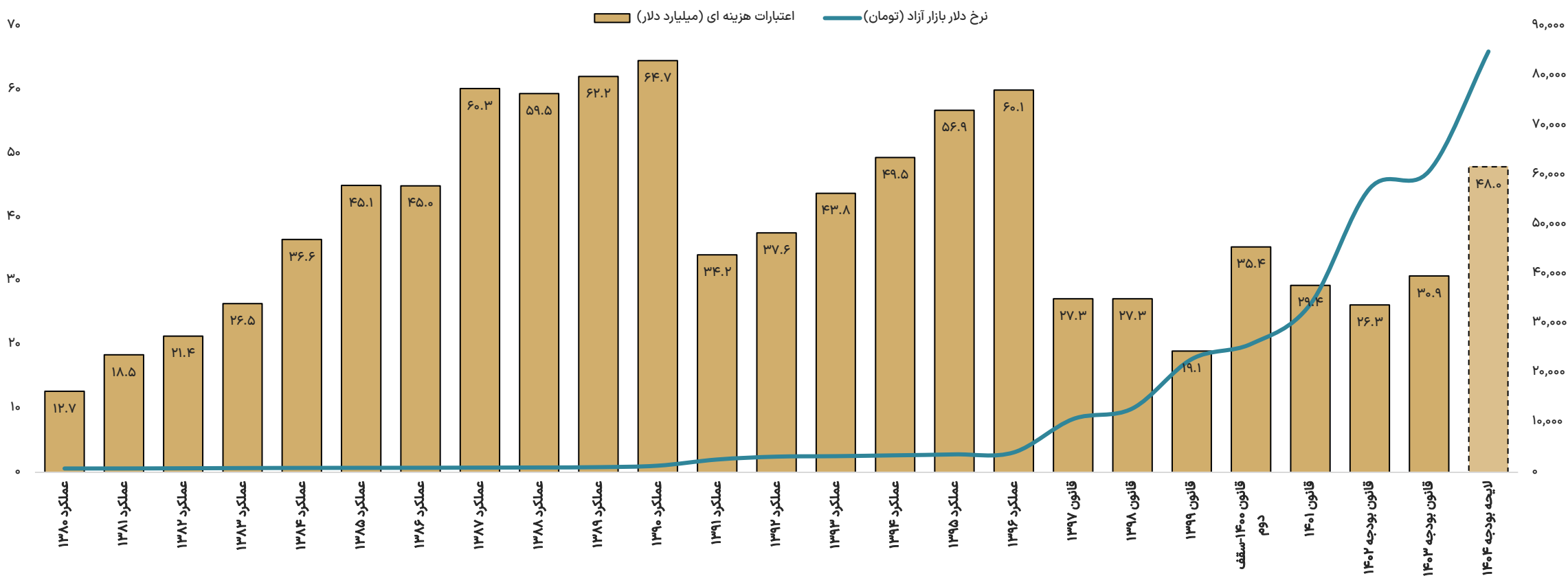
متوسط سهم تملک دارایی های مالی از مصارف عمومی دولت متوسط سهم تملک دارایی های سرمایه ای از مصارف عمومی دولت متوسط سهم اعتبارات هزینه ای از مصارف عمومی دولت

اعتبارات هزینه‌ای دلاری

محاسبات زیر بر اساس فرض دلار بازار آزاد ۶۰.۸ و ۸۵ هزار تومانی به ترتیب برای سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ است. بر این اساس برآورد می‌شود بررسی اعتبارات هزینه‌ای با فرض دلار بازار آزاد ۸۵ هزار تومانی در سال ۱۴۰۴ به حدود ۴۸ میلیارد دلار برسد.

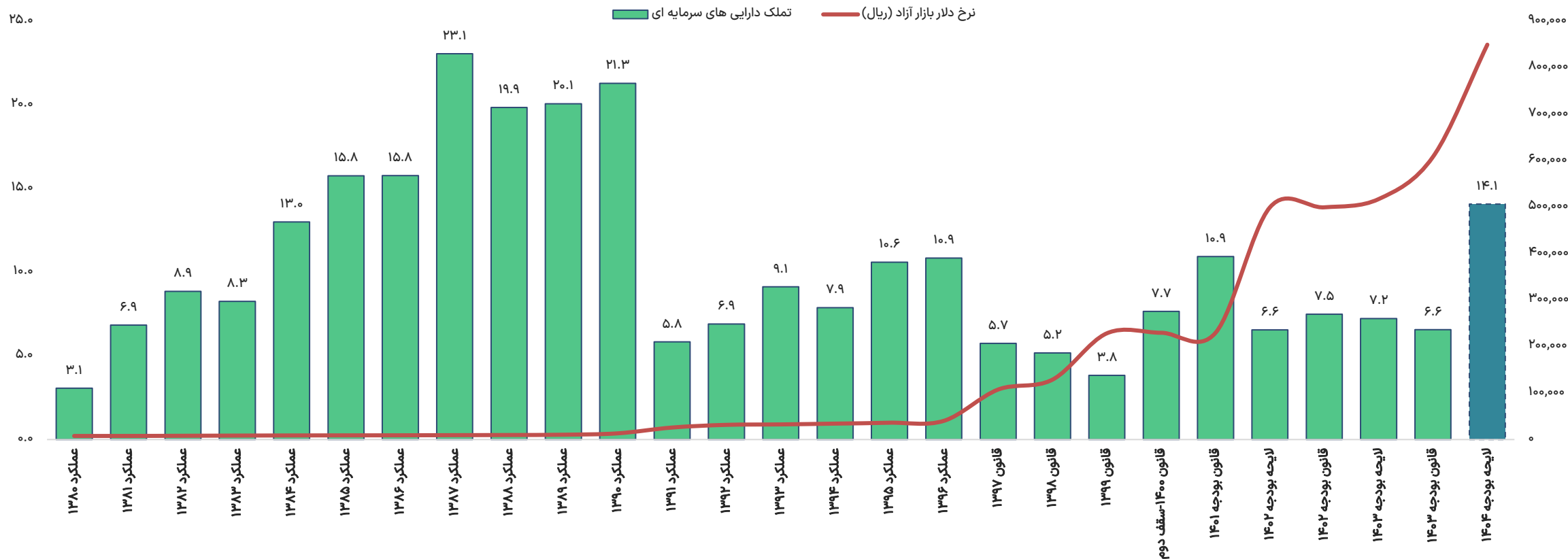
اعتبارات هزینه‌ای-میلیارد دلار

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

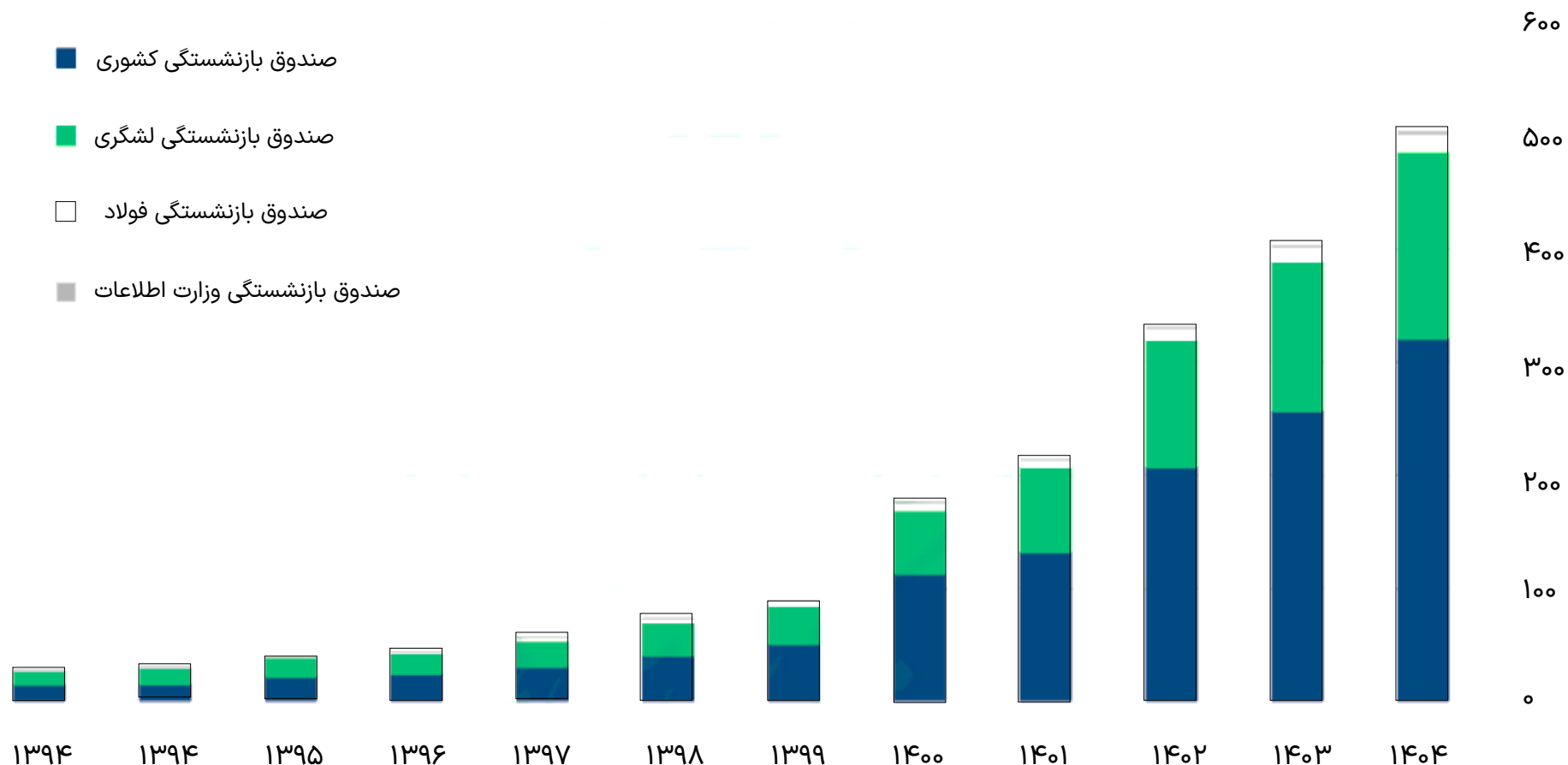
محاسبات زیر با فرض دلار بازار آزاد ۶۰.۸ و ۸۵ هزار تومانی به ترتیب برای سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ است. بر این اساس برآورد می‌شود تملك دارایی‌های سرمایه‌ای با فرض دلار بازار آزاد ۸۵ هزار تومانی در سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۴.۱ میلیارد دلار خواهد رسید.

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای-میلیارد دلار

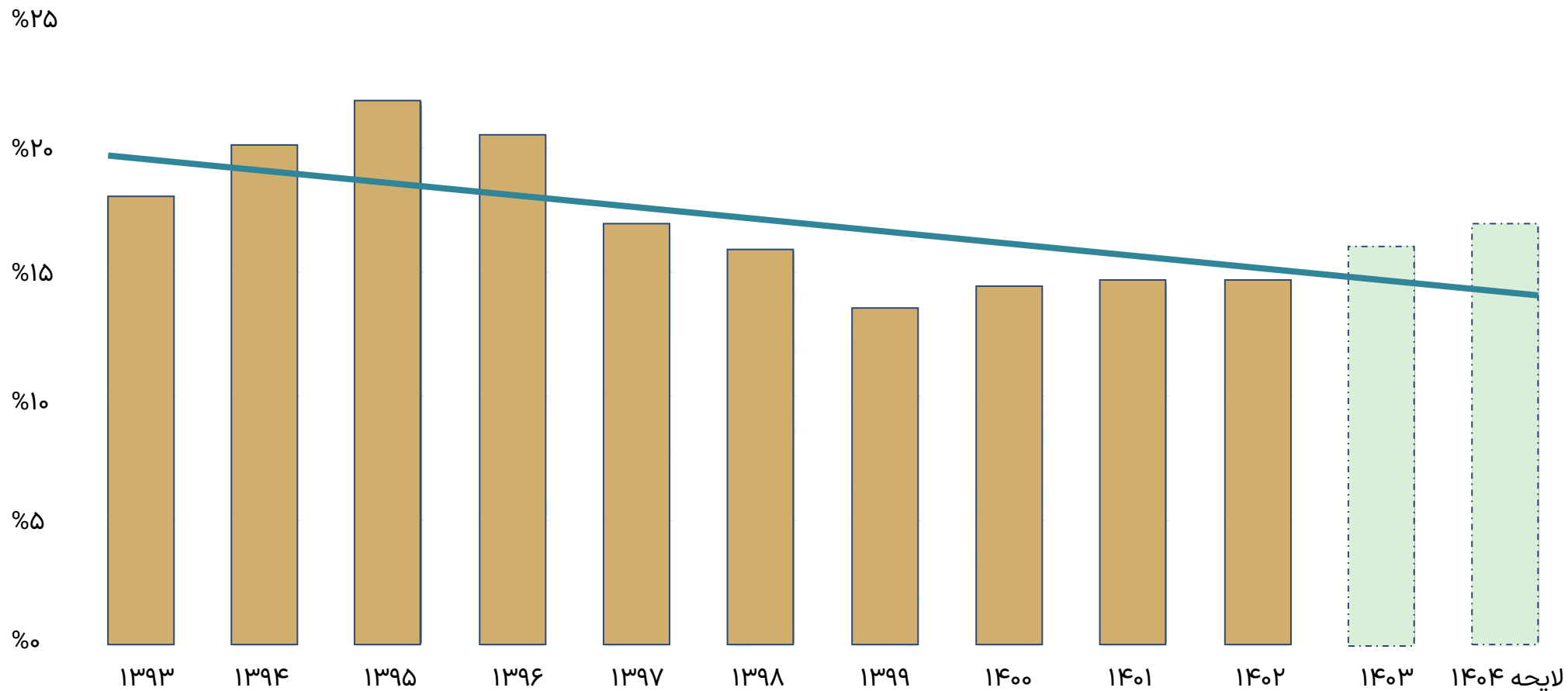

میزان وابستگی صندوق‌های بازنشستگی به بودجه عمومی دولت

میزان اعتبار مورد نیاز برای پنج صندوق بازنشستگی (بدون در نظر گرفتن بار مالی همسان سازی در برنامه هفتم توسعه) نیازمند کمک دولت (کشوری، لشکری، فولاد، هما و وزارت اطلاعات) مجموعاً حداقل ۵۰۴ هزار میلیارد تومان تخمین زده می‌شود. علاوه بر هزینه فوق، بار مالی همسان سازی در سناریوی خوش بینانه ۹۷ هزار میلیارد تومان و در سناریو بدبینانه ۱۴۳ هزار میلیارد تومان برآورد می‌گردد.

نسبت عملکرد مجموع مصارف دولت به تولید ناخالص داخلی

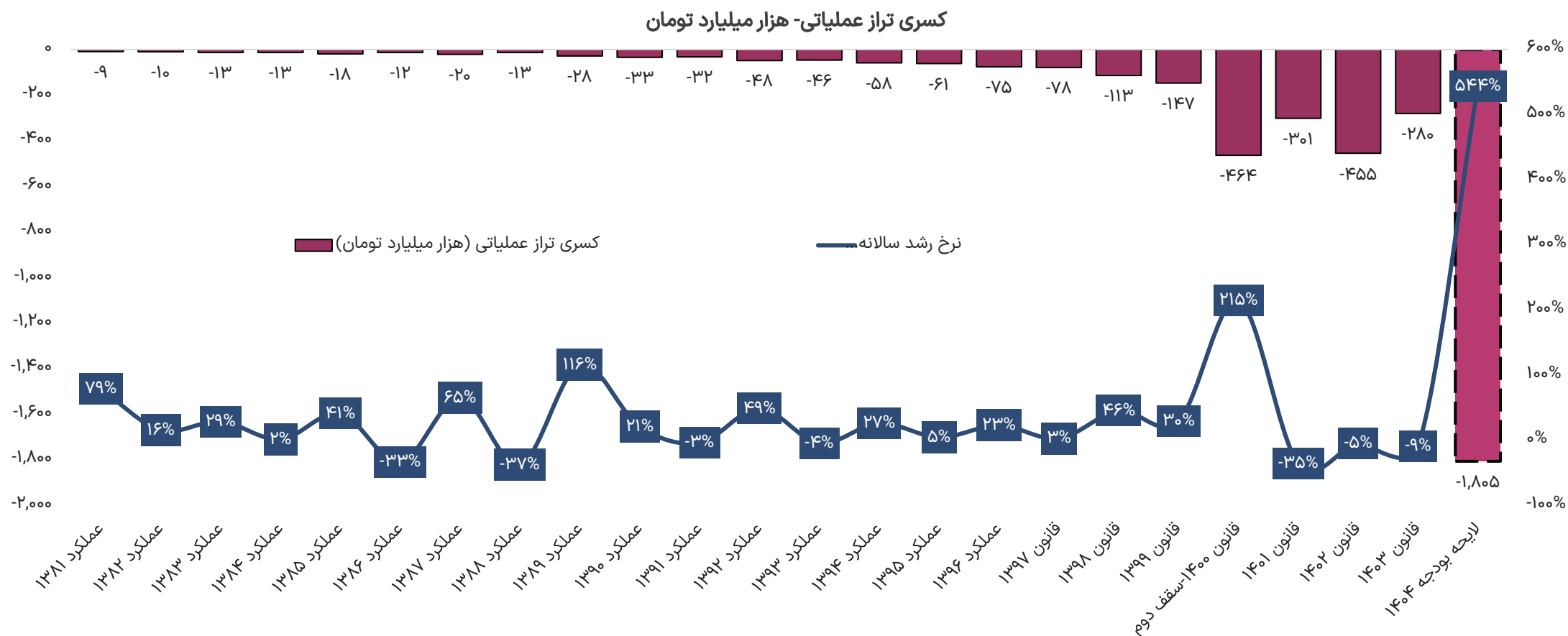
* مجموع مصارف دولت شامل: مصارف عمومی، هدفمندی یارانه ها، تقویت بنیه دفاعی و بدون در نظر گرفتن: مصارف اختصاصی، شهرداری ها، سازمان تامین اجتماعی برای تمامی سالها اضافه و تعدیل شده است.

بخش چهارم: جمع بندی

www.mehregantamin.ir

کسری تراز عملیاتی

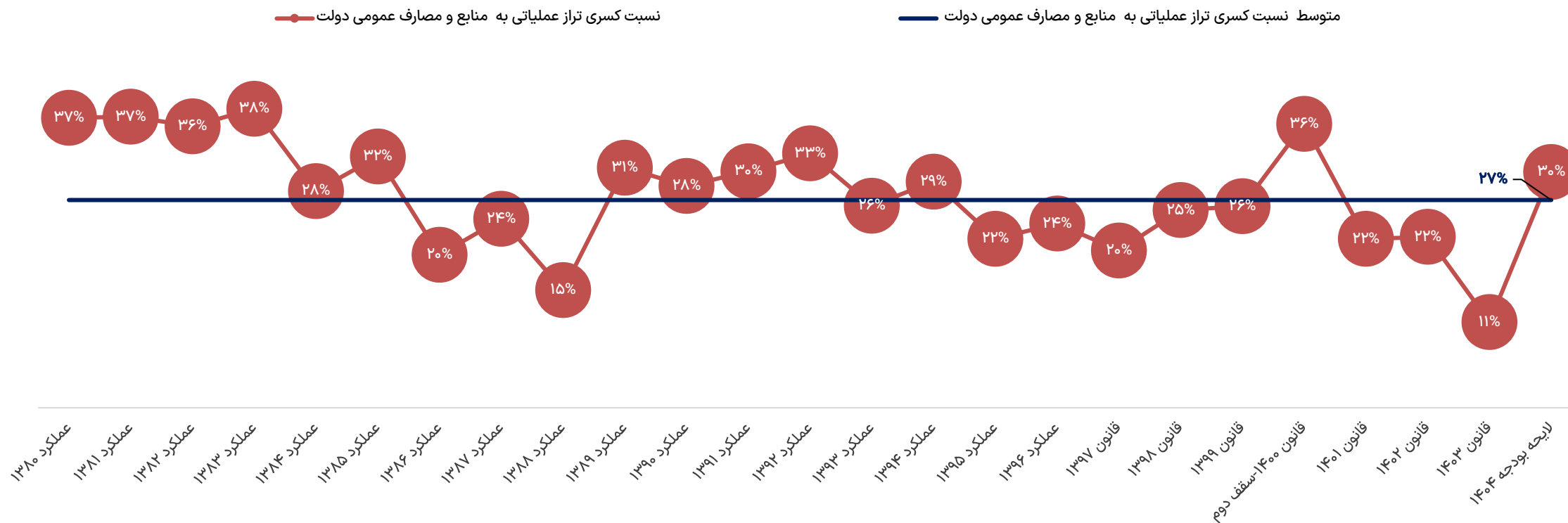
تراز عملیاتی سال ۱۴۰۴ با احتساب موارد فرابودجه و هدفمندی انتقال یافته به بودجه عمومی، معادل ۱,۸۰۵ هزار میلیارد تومان بوده که به نسبت قانون بودجه ۱۴۰۳ با افزایش ۵۴۴ درصدی روبرو بوده است.

نسبت کسری تراز عملیاتی به منابع و مصارف عمومی دولت

نسبت کسری تراز عملیاتی به منابع و مصارف عمومی لایحه بودجه ۱۴۰۴ دولت در مقایسه با متوسط سالانه آن (۲۷ درصد)، حدود ۳ درصد بیشتر شده است. این در حالی است نسبت مذکور در قانون بودجه ۱۴۰۳ حدود ۱۱ درصد بود.

نسبت کسری تراز عملیاتی به منابع و مصارف عمومی دولت- درصد

برآورد کسری کل احتمالی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ از منظر مرکز پژوهش‌های مجلس

عنوان (ارقام به هزار میلیارد تومان)	درآمدها	منابع حاصل از نفت، میعانات و خالص گاز	هدفمندی و سایر	استقراض از صندوق توسعه ملی	واگذاری شرکت و فروش اموال	انتشار اوراق مالی اسلامی	کسری کل احتمالی تامین نشده بودجه
لایحه دولت (همت)	۲,۲۷۵	۵۰۹	۹۱۱	۵۴۱	۱۳۵	۷۰۰	
پیش بینی درصد تحقق	۱۰۰%	۸۳%	۹۱%	۸۱%	۶۳%	۱۰۰%	
پیش بینی میزان تحقق (م.ت)	۲,۲۷۵	۴۲۰	۸۳۲	۴۴۰	۸۵*	۷۰۰	۳۲۰
بیش برآوردی (م.ت)	۰	۸۹	۸۰	۱۰۱	۵۰	۰	

مجموع
مصارف لایحه
بودجه :
۵۹۸۷
هزار میلیارد
تومان

* با توجه به وصول دو قسط از واگذاری هلدینگ خلیج فارس در سال ۱۴۰۴ به میزان ۲۷ همت و همچنین حصة نقدی ۱۰ الی ۲۰ درصدی معمول در واگذاری ها پیش‌بینی می شود وجوه حاصل از واگذاری حداکثر به ۸۵ هزار میلیارد تومان بالغ گردد.

اهم نقاط قوت و نقاط ضعف لایحه بودجه ۱۴۰۴ از منظر مرکز پژوهش‌های مجلس

نقاط ضعف	نقاط قوت
<p>ناتوانی در تامین مالی منابع مورد نیاز برای اجرای ماده ۱۲۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مبنی بر افزایش ضریب ریالی حداقل به میزان تورم اعلامی بانک مرکزی</p>	<p>تداوم سیاست کاهش ۵ واحد درصدی نرخ مالیات بر عملکرد بخش تولید</p>
<p>کاهش سهم صندوق توسعه ملی سهم از ۴۸ به ۲۰ درصد و کاهش تاب آوری در مقابل تکانه های خارجی در رابطه با صادرات نفت</p>	<p>افزایش یک پارچگی و جامعیت سند بودجه با تجمیع اعتبارات هدفمندی، تقویت بنیه دفاعی و طرح های خاص ذیل بودجه عمومی</p>
<p>رشد بالای مصارف هزینه ای نسبت به سال ۱۴۰۳ و عدم تبیین دلایل آن در فروض لایحه</p>	<p>افزایش دقت و اجتناب از بیش برآورد قابل توجه منابع لایحه بودجه</p>
<p>عدم شفافیت و ابهام در خصوص نحوه محاسبه منابع انتقال یافته از هدفمندی و مجموع اعتبارات هزینه ای</p>	<p>توجه به بخش قابل توجهی از تکالیف برنامه هفتم که بر ارقام کلان بودجه تاثیر گذار است</p>
<p>کم برآوردی منابع مورد نیاز برای تامین فرآورده مورد نیاز کشور در صورت تداوم روند فعلی</p>	<p>حرکت به سمت افزایش بازدهی سرمایه گذاری با ایجاد زنجیره و یکپارچه سازی سرمایه گذاری های صندوق های بازنشستگی</p>
<p>تداوم عدم شفاف سازی بودجه های حمایتی و عدم درج در منابع و مصارف (ارز ترجیحی، حاملهای انرژی و...)</p>	<p>در نظر گرفتن سازوکار جدید در جهت افزایش واردات خودرو و همچنین تجهیز منابع جدید از این محل</p>

اهم نکات لایحه بودجه ۱۴۰۴

❖ تبصره ۱) عوارض و مالیات

- تداوم نرخ ۱۰ درصدی مالیات بر ارزش افزوده جهت متناسب سازی حقوق بازنشستگان
- افزایش سقف معافیت حقوق از سالانه ۱۴۴ میلیون تومان به ۲۸۸ میلیون تومان (ماهانه از ۱۲ م.ت به ۲۴ م.ت)
- افزایش معافیت سالانه ی مشاغل از ۱۰۰ میلیون تومان به ۲۰۰ میلیون تومان
- افزایش حد نصاب تبصره ی ماده ی (۱۰۰) قانون مالیات های مستقیم از ۲۱.۶ میلیارد تومان به ۴۳.۲ میلیارد تومان
- کاهش ۵ واحد درصدی نرخ مالیات شرکت های تولیدی بورسی
- مجموع معافیت های مالیاتی:
- ۱. اشخاص حقوقی: از ۵۰۰ میلیارد تومان به ۷۵۰ میلیارد تومان
- ۲. اشخاص حقیقی: از ۵۰ میلیارد تومان به ۷۵ میلیارد تومان
- ۳. مستثنی شدن صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی، کشاورزی، شرکت های بورسی، نقل و انتقال سهام و سود سپرده ها
- تغییر مالیات بر خودروهای گران قیمت: از ۳.۵ میلیارد تومان به ۵ میلیارد تومان
- تغییر مالیات بر املاک گران قیمت: از ۳۵ میلیارد تومان به ۵۰ میلیارد تومان
- تقسیم مازاد درآمدهای مالیاتی در صورت تحقق بیش از ۱۰۳٪ نسبت به میزان مقدار مصوب
- واردات خودروی سواری نو تا سقف ۲ میلیارد یورو با نرخ تعرفه ۱۰۰ درصدی و مبنای ارز مرکز مبادله جهت محاسبه حقوق ورودی
- تغییر نرخ مبنای محاسبه حقوق ورودی واردات از ۲۸،۵۰۰ تومان به نرخ ارز مرکز مبادله در روز اظهار
- حقوق گمرکی ماشین آلات و تجهیزات، قطعات و مواد اولیه و واسطه ای تولید معادل ۲ درصد
- سهم دولت از محل سود خالص سالانه بانک مرکزی معادل ۵۰ درصد

اهم نکات لایحه بودجه ۱۴۰۴

❖ تبصره ۲) تأمین مالی داخلی و خارجی

- استفاده از اسناد اعتباری درون سالی به پشتوانه مانده حساب خزانه نزد بانک مرکزی برای تأمین اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای با اولویت مناطق سردسیر
- مجوز دریافت تسهیلات مالی خارجی برای طرح های دولتی و غیردولتی تا سقف ۳۰ میلیارد یورو
- تعیین سقف مجاز صدور تضمین نامه ها و تعهد نامه ها توسط سازمان معادل ۳۰۰ هزار میلیارد تومان
- تعیین نرخ به روزرسانی ساده برای بدهی های دولت به کلیه اشخاص (بانک ها، تأمین اجتماعی،...)
- سقف تخصیص ارز ترجیحی معادل ۱۱ میلیارد یورو بر مبنای تخصیص سازمان برنامه
- تکلیف به سازمان بورس جهت ایجاد امکان دسترسی برخط و مشاهده مانده اوراق دولت در پورتفوی تمامی دارندگان اوراق دولتی برای سازمان و خزانه
- افزوده شدن سازمان برنامه به اعضای شورای عالی بورس
- تشکیل نهاد سپرده گذاری مرکزی اوراق دولتی در بانک مرکزی به منظور ایجاد بستر معامله اوراق دولت و شرکتهای دولتی
- مجوز تهاتر مطالبات از دولت و شرکت های دولتی متقاضیان خرید اموال دولتی (تأمین اجتماعی، صندوق ها، تولیدکنندگان برق،...) مشروط به شرکت در مزایده و پرداخت نقدی ۱۰ درصد ثمن بیع اموال دولتی
- انتقال بدهی های سازمان هدفمندی، شرکت بازرگانی دولتی GTC سازمان تعاون روستایی و سازمان امور پشتیبانی دام به بانکها و بانک مرکزی به بدهی دولت و تکلیف به دولت جهت ارایه معادل ۳۰ درصد از مطالبات مذکور در قالب
- افزایش سرمایه بانک های دولتی از محل ۲۰ درصد سهم دولت از سود بانک مرکزی و کسر از بدهی دولت
- انتقال تمام دارایی های صندوق های بازنشستگی که بیش از ۵ درصد منابع مالی برای پرداخت مستمری آنها از محل منابع بودجه عمومی تأمین می شود (بغیر از صندوق لشگری و وزارت اطلاعات) به سازمان تأمین اجتماعی بعد از تجدید ارزیابی

اهم نکات لایحه بودجه ۱۴۰۴

❖ تبصره ۳) نفت و روابط مالی آن با دولت

- نرخ تسعیر منابع حاصل از صادرات فرآورده های نفتی به نرخ تسعیر بازار توافقی
- مجوز به شرکت های تابعه وزارت نفت جهت واردات فرآورده از محل تهاتر فرآورده یا تهاتر نفت خام، گاز و میعانات
- افزایش نرخ سوخت هوایی به ۳۰ درصد نرخ خرید سوخت از پالایشگاه ها
- تعیین فرمول محاسبه خوراک پتروشیمی های گازی مشابه سال ۱۴۰۳
- تعیین سهم شرکت های تابعه وزارت نفت از منابع حاصل از فرآورده ها در جداول بودجه
- افزایش منابع حساب سرمایه گذاری نفت و گاز مشروط به افزایش تولید نفت خام به بیش از ۳.۷۵ میلیون بشکه در روز و صادرات گاز به بیش از ۱۶ میلیارد متر مکعب در سال معادل ۵ درصد مازاد صادراتی نقدی.
- سهم شرکت ملی نفت و شرکت تابعه از مازاد صادراتی نفت (بیش از ۳.۷۵ م.ب) معادل ۱۶ درصدی.
- منابع تامین فرآورده مورد نیاز کشور از طریق شرکت های دولتی تابعه ذی ربط وزارت نفت:
 ۱. خرید، معاوضه و تهاتر فرآورده های نفتی وارداتی تا سقف ۰.۵۶۵ م.ت از طریق صادرات نفت، خالص گاز، میعانات و فرآورده
 ۲. خرید و فروش ، معاوضه و یا تهاتر فرآورده با خوراک تحویلی واحدهای تولید داخلی تا سقف ۰.۵۶۵ م.ت در قالب ردیف درآمد-هزینه
- برداشت حق العمل جایگاه های عرضه فرآورده های نفتی و cng از محل سرجمع فروش سوخت
- تکلیف به وزارت نفت برای دریافت مابه التفاوت خوراک نفت خام، میعانات گازی و میعانات گازی پالایشگاه ها و
- شرکتهای پتروشیمی با فرآورده های نفتی خریداری شده از آنها از طریق گشایش اعتبارات اسنادی (ال.سی ریالی و ارزی)
- اجازه به وزارت نفت برای تسویه معاملات به پشتوانه اسناد اعتباری و انجام قراردادهای آتی کلایی
- مجوز وصول بدهی شرکتهای پالایش و پخش در فرایند فروش خوراک و خرید فرآورده نفتی از طریق اعتبارات اسنادی
- امهال مطالبات بانک مرکزی و بانکها از شرکت ملی نفت بابت تامین مالی طرح های بالادستی نفت و گاز
- تکلیف به وزارت نفت جهت ارایه سهمیه سوخت گازوییل ناوگان حمل و نقل به صورت اعتبار ریالی

اهم نکات لایحه بودجه ۱۴۰۴

❖ تبصره ۴) شرکت های دولتی

○ اجازه به شرکت های دولتی به انتشار اوراق مالی تا سقف ۱۵ درصد سرمایه گذاری مصوب در بودجه سنواتی

❖ تبصره ۵) بودجه

○ اجازه به سازمان برنامه برای تخصیص ۴۵ درصد از اعتبارات هزینه ای و تملک سرمایه ای سال ۱۴۰۴ به صورت اعتبار الکترونیک با اولویت برنامه های خدمات درمانی، خدمات حمایتی و بیمه های اجتماعی، طرح های عمرانی وزارت نیرو و راه و شهرسازی در قالب پرداخت نقدی، واگذاری اوراق مالی و اوراق گام

○ تکلیف به تمامی صندوق های بازنشستگی به منظور ثبت تمامی اطلاعات صندوق و شرکتهای تابعه در سامانه جامع بودجه مستقر در سازمان برنامه

❖ تبصره ۶) صنعت، معدن و تجارت

○ تکلیف به نگهداری ۱۵ درصد از حقوق دولتی معادن در حساب جداگانه نزد خزانه داری و پرداخت به استان و شهرستان با اولویت شهرستان دارای معدن

❖ تبصره ۱۲) حقوق و دستمزد

○ ضریب رشد حقوق شاغلین دستگاه های دولتی ۲۰ درصد و حداقل حکم کارگزینی معادل ۱۲ میلیون تومان

○ ضریب رشد حقوق بازنشستگان ۲۰ درصد و حداقل حکم معادل ۱۰.۸ میلیون تومان

○ افزایش نرخ مستمری والدین شهدا، افراد تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی معادل ۲۰ درصد

○ سقف خالص پرداختی ۷ برابر حداقل حکم کارگزینی

○ سقف پاداش پایان خدمت کارکنان بخش دولتی معادل ۶۵۰ میلیون تومان

❖ تبصره ۱۲) برق و انرژی هسته ای

○ اجازه به دولت نسبت به پرداخت بدهی های قطعی و حسابرسی شده تا پایان ۱۴۰۲ به تولیدکنندگان برق بخش غیردولتی و پیمانکاران تجهیزات صنعت برق از طریق واگذاری اموال و دارایی های غیرمنقول دولت و کاهش بدهی دولت به شرکت توانیر بابت مابه التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده برق به میزان بدهی تسویه شده

شرکت سرمایه گذاری
امین توان آفرین ساز

وب سایت: www.etavanafarin.ir
امور سهام: ۰۲۱ - ۶۶۵۲۷۰۱۳ - ۶۶۵۲۷۰۱۴
تلفن: ۰۲۱ - ۵۴۷۰۸۰۹۰

شرکت کارگزاری آرمون بورس (سهامی خاص)

وب سایت: www.armoonbourse.com
افتتاح حساب آنلاین: www.armoonregister.com
تلفن: ۰۲۱ - ۵۴۷۰۸۸۸۸

مهرگان
صندوق سرمایه گذاری
اختصاصی بازارگردانی

وب سایت: www.mehreganfund.com
دورنگار: ۰۲۱ - ۶۶۵۳۱۵۵۴
تلفن: ۰۲۱ - ۵۴۷۰۸۰۰۰

سبدگردان مهرگان

وب سایت: www.mehregan-portfolio.ir
دورنگار: ۰۲۱ - ۶۶۵۳۳۲۸۹
تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۵۳۳۲۹۸

گروه مالی مهرگان

چشم انداز ما؛
کسب جایگاه یکی از سه
گروه مالی برتر کشور

تهران، خیابان ستارخان، خیابان حبیب الهی، بلوار متولیان، پلاک ۷

۰۲۱ - ۵۴۷۰۸۰۰۰

۰۲۱ - ۶۶۵۳۱۵۵۴

بیانیه سلب مسئولیت

گروه مالی مهرگان مسئولیتی در قبال صحت و کفایت اطلاعات افشا شده توسط نهادها و سازمان های ناشر داده ها و اطلاعات ندارد و در خصوص ضرر ناشی از اتکاء به تمام یا بخشی از مندرجات این گزارش، از خود سلب مسئولیت می نماید.